

Online Museum De Bilt is een 'must' voor iedere inwoner

door Henk van de Bunt

Maandag 16 december verzamelde heel (cultuur-)historie-minnend De Bilt zich in de galerie 'Kunst in de Kelder' in Bilthoven. Tijdens een oudjaarsbijeenkomst gaf Online Museum De Bilt acte de présence.

Voorzitter Alexander Tchernoff opende de feestelijke bijeenkomst. Er viel wat te vieren want het museum is het afgelopen jaar explosief gegroeid, qua aandacht en qua inhoud. OMDB-eindredacteur Dick Berents nam van de gelegenheid gebruik om het nieuwe parade-paardje te presenteren: de digitale versie van de collectie Adri Pieck van de heer van de Horst uit Groenekan.

Gasten

Uitgenodigd waren de vertegenwoordigers van de Historische Vereniging Maartensdijk, van de Historische Kring d'Oude School in Bilthoven, van het Regionaal Historisch Centrum (RHC) Vecht en Venen, vertegenwoordigers van het

plaatselijke onderwijs, de redactieleden van de lokale historische bladen en nog veel meer betrokkenen. Wat betreft het OMDB staan de inwoners van gemeente De Bilt centraal. Samen met de historische verenigingen vormen zij het geheugen van de zes kernen van De Bilt in het herdenkingsjaar 2020. Zij leveren het materiaal en de werktuigen om de plaatselijke geschiedenis van de oorlog en de bevrijding na 75 jaar voor iedereen bereikbaar te maken en onder de aandacht te brengen.

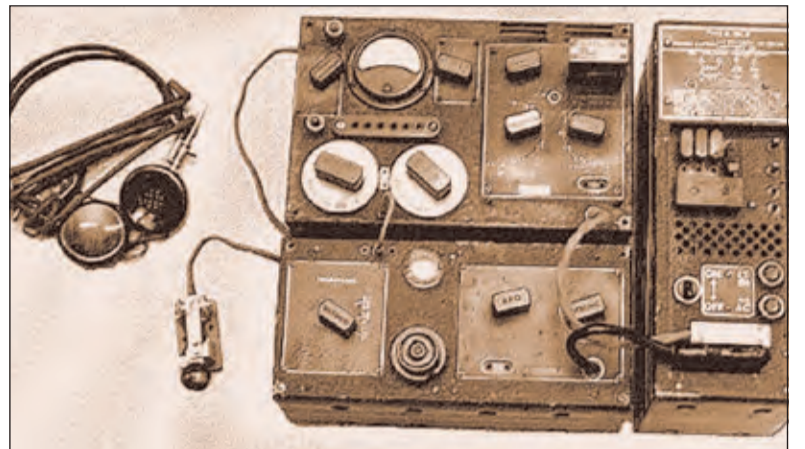
Plaatje

Historicus en secretaris Anne Doedens van het museum, ging kort in op dat wat tot dusver is bereikt en dat wat gaat gebeuren in 2020. Op de site staan inmiddels 800 on-

derwerpen die de geschiedenis en de kunstschaten van onze kernen laten zien. Ze zijn eenvoudig raadpleegbaar met pc, tablet en mobiele telefoon. Er zijn documentaires en reportages te downloaden uit de reportageserie Levende Monumenten, het Verzet in Maartensdijk in 1944, de aanleg van de A27 en over nog veel meer. Het is: 'plaatje, korte inleiding en 'meer informatie'. In zijn eenvoud ook aantrekkelijk voor jongeren en scholieren.

Vooruitblik

In 2020 zal OMDB samen met de Historische Vereniging Maartensdijk, d'Oude School in Bilthoven en het RHC Vecht en Venen, uitgebreid aandacht besteden aan de geschiedenis van de bevrijding in onze zes

Op de site van het Online Museum is o.a. een zender ontvanger afgebeeld, die door verzetslieden en geheime dienstmensen tijdens de Tweede Wereldoorlog werd gebruikt om vanuit bezet gebied met 'Londen' te communiceren. Een van degenen die een illegale zender bediende was de Bilthovense arts Meindert Brouwer.

kernen. Met uitgebreide informatie over uiteenlopende zaken als de uitdeling van Zweeds wittebrood, gesloopte huizen in 1940, spijsolie uit beukennotjes tijdens de Hongerwinter, het ontvreemden van fietsen door de Duitsers, het lot en de acties van verzetsstrijders. Over de bevrijding en het verzet zijn nu al vele tientallen, verrassende bijdragen te vinden. Dat aantal zal in het herdenkingsjaar 2020 aan de vooravond van 75 jaar bevrijding, alleen maar groeien.

Jeugd

OMDB en zijn partners spannen zich met name in om de jeugd te interesseren. De betrokkenheid

van de jeugd is een belangrijk aandachtspunt van redactielid Veroniek Clerx. Ze is benieuwd naar de verhalen van de jeugd van toen. Hoe was het om op te groeien in de dorpen van vroeger? Hoe beleefden de jongens en meisjes de bezettingsjaren? Dick Berents maakte een serie lesopdrachten, onder meer over de bevrijding.

Groei

Het OMDB wil in 2020 door-groeien naar 1000 onderwerpen. In onderlinge afstemming en uitwisseling met de partners, worden projecten gezamenlijk onder de aandacht van het publiek gebracht. Voorbeeld van zo'n project is de uitgave van een historische, 19e eeuwse schets van de geschiedenis van het landgoed en huis Eyckenstein. Het is ter hand genomen door de redactieleden Anne Doedens en Piet van Hees van het OMDB.

advertentie

Vertegenwoordigers van het Online Museum, het Comité van aanbeveling, de beide plaatselijke Historische Verenigingen, het gemeentebestuur en het Regionaal Historisch Centrum verdringen zich op de trap naar galerie 'Kunst in de Kelder' (foto Donald Noorhoff)

advertentie

De Bilt
WIJNEN & GEDISTILLEERD
DORPSWEG 158 Maartensdijk • 0346-212378

Cor van Vliet hoveniersbedrijf
Tel: 06 52 46 82 10
info@vanvliethoveniersbedrijf.nl
www.vanvliethoveniersbedrijf.nl

Parel Promotie
ontwerp+print+druk
Uw lokale **drukwerkspecialist**
Groenekan • 0346-211215
www.parelpromotie.nl

GEMEENTENIEUWS
PAGINA 17
GEMEENTE DE BILT

ELECTRO WORLD
WETERINGS
Hessenweg 194 D-E De Bilt
030 207 4 204

De Vierklank rond de feestdagen

Deze week ontvangt u de laatste Vierklank van dit jaar. In de kerstweek zijn we gesloten en verschijnt De Vierklank niet. Het eerste nummer van 2020 wordt op donderdag 2 januari bezorgd.

Wij wensen u fijne feestdagen en een voorspoedig nieuwjaar.

advertentie

HAIRDESQUE
men & women
Curlsys, colour & more
Maartensplein 33 • 0346-213711
www.hairdesque.nl f Hairdesque

Pauline Res & Hiske Alting
alting uitvaarten
Bel: 06 45 363 220 (dag & nacht)
de Bilt, Bilthoven en Groenekan
alting uitvaarten

Dorpsbistro 'Naast de Buren'
Wenst iedereen
fijne kerstdagen
en een voorspoedig 2020
Groenekanseweg 168, Groenekan www.naastdeburen.nl

Een uitgave van Vario Pers
Oplage 20.500 ex
Redactie: Henk van de Bunt
Eindredactie: Saskia van Driel
Redactie- en advertentieadres:
Kon. Wilhelminaweg 461
3737 BE Groenekan
T:0346-211992 E:info@vierklank.nl
Gesloten van 23 dec. tot 2 jan.

Bilthoven
Pr. Centrumkerk
22/12 • 10.30u - Ds. C.H. Oechies
24/12 • 17.00u - Mevr. Ds. M.T. Cevaal-
Erbrink, Kinderkerstnachtdienst
24/12 • 22.00u - Ds. C.H. Oechies,
Kerstnachtdienst
25/12 • 10.30u - Ds. C.H. Oechies en
Mevr. Ds. M.T. Cevaal-Erbrink,
26/12 • 10.30u - Oecumenische viering
in OLV-kerk
29/12 • 10.30u - Ds. Johan Blok
31/12 • 19.00u - Mevr. Ds. M.T. Cevaal-
Erbrink,
Pr. Gem. Zuiderkapel
22/12 • 09.30u - Ds. G.H. Vlijm
22/12 • 18.30u - Ds. P. Wijnberger
25/12 • 09.30u - Ds. G.F. Willemsen
25/12 • 18.30u - Ds. A. Goedvree
26/12 • 09.30u - Kerstviering met de
jeugd van de gemeente
29/12 • 09.30u - Ds. J. van Dijk
29/12 • 18.30u - Ds. J.B. ten Hove
31/12 • 18.30u - Ds. J. de Jong
01/01 • 10.00u - Ds. A.L. van Zwet
Vrijz. gel. gem. Woudkapel
22/12 • 10.30u - Dienst met Hans Dirk
van Hoogstraten
24/12 • 22.00u - Dienst met
ds. Pieter Lootsma
25/12 • 10.30u - Dienst met
Marien van den Boom
29/12 • 10.30u - Geen dienst
**Evangelische Gemeenschap,
Koperwieklaan 3**
22/12 • 10.00u - spreker Wim
Molenkamp
25/12 • 10.00u - spreker Peter Kerkhove
29/12 • 10.00u - spreker Jan Poot
R.K. Kerk Onze Lieve Vrouwe
22/12 • 10.30u - Pastor Frans Zwarts
24/12 • 18.00u - Gezinskerstviering
24/12 • 20.30u - Priester Mauricio
Meneses, Kerstavond
24/12 • 22.30u - Voorgangers Joke
Mourits en Astrid Veldhuis, Kerstavond
25/12 • 10.30u - Voorgangers Annelies
v.d. Boogaard en Jan Ham
26/12 • 10.30u - Voorgangers Annelies
v.d. Boogaard en ds. Koosje Vos-Butijn
29/12 • 10.30u - Voorganger Annelies
v.d. Boogaard
31/12 • 19.00u - Voorganger Jan Ham
01/01 • 10.30u - Voorgangers Janine
Noten en Astrid Veldhuis
**Ger. Kerk (wijkgemeente
d’Amandelboom)**
22/12 • 10.15u - Ds. H. Sj. Wiersma
22/12 • 16.30u - Ds. G. Hagens
(beeldverbinding)
25/12 • 10.15u - Ds. J. Geelhoed
29/12 • 10.15u - Ds. H. J. Room
31/12 • 18.30u - Ds. J. Geelhoed
De Bilt
Protestante Wijkgemeente Dorpskerk
22/12 • 10.00u - Ds. H.E. Dankers
22/12 • 17.00u - Kerstviering met de
jeugd van de gemeente
24/12 • 22.00u - Ds. H.E. Dankers,
Kerstnachtdienst
25/12 • 10.00u - Ds. H.E. Dankers
26/12 • 10.00u - Ds. J.P. Ouwehand
29/12 • 10.00u - Ds. M.P.D. Barth
29/12 • 19.00u - Ds. P. Vermaat
31/12 • 19.30u - Ds. H.E. Dankers
01/01 • 10.30u - Ds. H.E. Dankers
**Protestante Wijkgemeente
Oosterlichtkerk**
22/12 • 10.00u - Prof. dr. Martien E.
Brinkman
24/12 • 19.00u - Kerstnachtdienst met de
jeugd van de gemeente
24/12 • 22.00u - Ds. E.J.W. van Leersum,
Kerstnachtdienst
25/12 • 10.00u - Ds. E.J.W. van Leersum
29/12 • 10.00u - Ds. S. Verwijs
31/12 • 19.30u - Ds. E.J. W. van Leersum
R.K. St. Michaelkerk
22/12 • 10.30u - Communieviering, W.
Eurlings en J. van Gaans
24/12 • 17.30u - Gezinskerstviering
24/12 • 22.30u - Eucharistieviering
Priester Mauricio Meneses
25/12 • 10.30u - Communieviering I.
Elsevier en K. van Gestel
29/12 • 10.30u - Eucharistievier. J. Skiba
Nieuwstraatgemeente V.E.G. De Bilt
22/12 • 10.00u - Spreker Anton
Doornenbal
25/12 • 10.00u - Spreker Adri van der
Mast

Oud papier

Westbroek

Maandag 30 december wordt oud papier opgehaald. Graag het oude papier **vóór 7.30 uur** aan de weg. Ook inwoners van de nieuwbouw worden verzocht de container op de vertrouwde plek neer te zetten.

Hollandsche Rading

Zat. 28 december wordt door Kunst & Genoegen weer oud papier opgehaald. Graag de papiercontainers of het gebundelde papier **voor 8.00 uur** aan de weg.

STEENHOUWERIJ

Jongerius

gedenkmonumenten
as-bestemmingen

Bezoek onze uitgebreide
showroom en showtuin.

- eigen steenhouwerij
voor het vervaardigen
van persoonlijke wensen.
- 3 generaties vakmanschap

www.steenhouwerij.nl

Schaverijstraat 59, 3534 AS Utrecht
Telefoon : 030 - 2 444 004
E- mail : info@steenhouwerij.nl

Chr. begrafenisverzorging

De Bruijn

Na veertig jaar voor vele families de begrafenis te hebben mogen regelen, begeleiden en uit te voeren wordt het voor mij tijd om per 1 januari 2020 een stapje terug te doen.

Wij hebben in **Kees van Asselt** een goede opvolger gevonden. Kees heeft, tot grote tevredenheid van beide kanten, al enige tijd voor ons gewerkt en heeft inmiddels een eigen begrafenisonderneming. Wij hebben alle vertrouwen in hem en hopen dat u hem dat ook zult geven als u in de toekomst een respectvolle begrafenisondernemer nodig heeft. Het vertrouwde nummer **0346 281711** blijft, alleen krijgt u Kees van Asselt aan de lijn. Het kan gebeuren dat u me toch nog een begrafenis ziet uitvoeren, dit omdat ik nog een aantal beloftes heb na te komen.

Wij willen u hartelijk bedanken voor het vertrouwen dat u ons in die jaren geschonken heeft om u in moeilijke tijden bij te mogen staan.

Steven en Bep de Bruijn
Freek en Wenny de Bruijn

29/12 • 10.00u - Spreker Fred Rhijnsoever
01/01 • 19.00u - Gebedsbijeenkomst
Groenekan
**Herv. huisgemeente Groenekan
(Groenekanseweg 66)**
22/12 • 15.30u - Ds. M. van der Zwan
25/12 • 15.30u - Drs. G.A. van Ginkel
29/12 • 15.30u - Ds. J. Hoek
31/12 • 15.30u - Drs. G.A. van Ginkel
**Herst. Herv. Kerk Groenekan
(Groenekanseweg 66)**
22/12 • 10.00u - Ds. H. Roelofsen
22/12 • 18.30u - Ds. H. Roelofsen
25/12 • 10.00u - Ds. N.P.J. Kleiberg
25/12 • 18.30u - Ds. J.C. den Toom
26/12 • 10.00u - Ds. J. den Boer
29/12 • 10.00u - Dhr. J. de Boer
29/12 • 18.30u - Dhr. J. de Boer
31/12 • 19.00u - Kandidaat J. Lankhaar
01/01 • 10.00u - Ds. P. de Vries
Onderwegkerk Blauwkapel
22/12 • 10.30u - Adventsmuziek
24/12 • 22.00u - Kerstnachtdienst
Hollandsche Rading
PKN - Kapel
22/12 • 11.00u - Dhr. J. Grootendorst
25/12 • 11.00u - Ds. R. Alkema
29/12 • 10.30u - Oecumenische
Samendienst in St. Maartenskerk
Lage Vuursche
PKN - Herv. Kerk
22/12 • 10.00u - Ds. J. de Jong
22/12 • 18.30u - Ds. H.E. Veldhuijzen
25/12 • 10.00u - Ds. G.H. Kruijmer
26/12 • 10.00u - Ds. G.H. Kruijmer
29/12 • 10.00u - Ds. R.F. de Wit
29/12 • 18.30u - Ds. P. Molenaar
31/12 • 18.30u - Ds. G.H. Kruijmer
01/01 • 10.00u - Ds. G.H. Kruijmer
Maartensdijk
Hersteld Hervormde kerk
22/12 • 10.00u - Ds. D. Heemskerk
22/12 • 18.30u - Ds. D. Heemskerk
25/12 • 10.00u - Ds. W. Roos
25/12 • 18.30u - Kandidaat A. J.
Speksnijder
26/12 • 10.00u - Kandidaat P.J.T. van den
Herik

29/12 • 10.00u - Ds. D. Heemskerk
29/12 • 18.30u - Ds. D. Heemskerk
31/12 • 19.30u - Ds. R.W. Mulder
01/01 • 10.00u - Ds. W. Roos
PKN - Ontmoetingskerk
22/12 • 09.30u - Dhr. J. Grootendorst
24/12 • 21.30u - Ds. R. Alkema,
Kerstnachtdienst
25/12 • 09.30u - Ds. R. Alkema
29/12 • 10.30u - Oecumenische
Samendienst in St. Maartenskerk
31/12 • 19.00u - Ds. R. Alkema
St. Maartenskerk
22/12 • 10.30u - Eucharistieviering Pastor
Jozef Wissink
24/12 • 18.30u - Kinderkerstspel
24/12 • 20.30u - Kerstnachtviering m.m.v.
Maartenskoor
25/12 • 10.30u - Eucharistieviering Pastor
Jozef Wissink met samenzang
26/12 • 10.30u - 12.30u Kerst Inn in De
Mantel (naast de kerk)
29/12 • 10.30u - Oecumenische
Samendienst met Kapel Holl. Rading en
Ontmoetingskerk
31/12 • 19.00u - Gebedsviering met
Lectoren
01/01 • 10.30u - Woord- en
Communieviering Lectoren
Westbroek
Ned. Ger. Kerk
22/12 • 10.00u - Dhr. C. Hoogendoorn
22/12 • 18.30u - Ds. J.W. Ploeg
25/12 • 10.00u - Ds. T.A. Viezee
29/12 • 10.00u - Ds. P. Veldhuizen
29/12 • 18.30u - Ds. P. Egberts
31/12 • 19.30u - Ds. T.A. Viezee
01/01 • 10.00u - Ds. T.A. Viezee
PKN - Herv. Kerk
22/12 • 10.00u - Ds. J.W. Sparreboom
22/12 • 18.30u - Ds. P. Nagel
25/12 • 10.00u - Ds. M. van der Zwan
25/12 • 18.30u - Prof. dr. M.J. Paul
29/12 • 10.00u - Ds. P. G. Oskamp
29/12 • 18.30u - Proponent A.N.J. Scheer
31/12 • 19.00u - Ds. M. van der Zwan
01/01 • 10.00u - Ds. M. van der Zwan

Mogelijkheden op de (nieuwe)
Algemeen Bijzondere Begraafplaats Maartensdijk

GRAVEN | URNENGRAVEN | URNENMUUR

INFORMATIE
website: www.begraafplaatsmaartensdijk.nl
email: contact-adres@begraafplaatsmaartensdijk.nl

Hij kan en wil en zal in nood.
Zelfs bij het naad'ren van de dood,
Volkomen uitkomst geven.
Psalm 68 vers 10

Met diepe droefheid delen wij u mede dat, voor ons nog onverwachts, door de Heere uit ons midden is weggenomen mijn innig geliefde vrouw, onze lieve zorgzame moeder, oma en overgrootmoeder

Willemijntje Wilhelmina Nokkert-van Keulen

in de leeftijd van 89 jaar.

G. Nokkert

Arie en Joke
Henk en Germine
Jeannette en Onno
Gerard

Klein- en achterkleinkinderen

Zeist, 15 december 2019

Tuinlaan 18
3738 CT Maartensdijk

Mijn vrouw is thuis, alwaar liever geen bezoek.

Er is gelegenheid tot condoleren en afscheid nemen op D.V. woensdag 18 december van 19.30 tot 20.30 uur in het Hervormd Centrum, Dorpsweg 42B (achter de Hersteld Hervormde Kerk) te Maartensdijk.

De rouwdienst zal gehouden worden op D.V. vrijdag 20 december om 10.30 uur in genoemd Hervormd Centrum, waarna omstreeks 12.00 uur de begrafenis zal plaatsvinden op de Hervormde Begraafplaats aan de Dierenriem te Maartensdijk.

Geen bloemen, graag in gepaste kleding.

‘Het was een hele fijne tijd.’

Sophia Margaretha Hendrika Maria de Koogel - van der Tuin Sophia

29 juli 1944

13 december 2019

Bilthoven Henk de Koogel

Amsterdam Suzan de Koogel & Jasper Hommels
Koen, Nienke, Desi

Frankrijk Niels de Koogel & Caroline de Koogel
Hidde

Correspondentieadres
Familie De Koogel
p/a AKER uitvaarten
Ten Katelaan 15
3723 DR Bilthoven

Het vieren van het leven van Sophia zal plaatsvinden op vrijdag 20 december om 11 uur in de kerk van Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand, Gregoriuslaan 8 in Bilthoven.

Daarna is er een lunch in Het Koetshuis, Maartensdijkseweg 9 in Bilthoven.

De begrafenis zal in kleine kring plaatsvinden.

We zouden het erg waarderen als je een foto of een verhaaltje over Sophia voor ons achterlaat.
condoleance.akeruitvaarten.nl
naamcode: Sophia

Wij vinden het fijn als u een onverpakte bloem meeneemt.

Jagtlust met nietszeggend monumentenschildje

door Henk van de Bunt

‘Wij kiezen voor het behouden van alles wat De Bilt uniek maakt en waarde geeft’; woorden uit de tweede alinea van het openingswoord van het Coalitieakkoord 2018-2022 van het huidige College van CDA, D66, GroenLinks en VVD. ‘Hiermee gaan we de uitdaging aan om duurzaam te groeien, positie te kiezen en regionaal samen te werken, zonder te verliezen wat De Bilt maakt wat het is en zonder de rug naar de stad Utrecht te keren.’

Het coalitieakkoord vervolgt echter in hoofdstuk 3 bij Duurzaamheid: ‘Omdat het monumentale deel van het gemeentehuis niet

voldoet aan onze duurzaamheidseisen en het gemeentehuis op dit moment onderbenut wordt, onderzoeken wij de mogelijkheid

van een nieuwe bestemming voor Jagtlust’ en dan schrik je toch wel even en constateer je enige tegenstrijdigheid tussen gedachten ener-

Een uitzinnige menigte op het gazon voor Jagtlust tijdens het bevrijdingsfeest in 1945.

advertorial

Als de man verliest

Er is sprake van ‘uitgestelde rouw’ als iemand verlies en bijbehorend verdriet negeert, in de veronderstelling dat ‘de tijd de wonden zou helen’. Ik lees het boek ‘Als de man verliest’, geschreven door Tim Overdiek en Wim van Lent (Uitgeverij Balans). Het boek raakt me. Terwijl ik professioneel wekelijks met verlies te maken krijg.

Tim is voormalig journalist, tegenwoordig therapeutisch coach en schrijver. Hij werkte als correspondent bij de NOS in de periode dat ik bij de AVRO werkte. Op zijn dertiende verloor hij zijn vader en in 2009 overleed zijn vrouw Jennifer. Daarover schreef hij ‘Tranen van liefde’. Wim van Lent en Tim Overdiek, beiden gespecialiseerd in de behandeling van rouw bij mannen, schreven het boek, gebaseerd op hun ervaring met mannen die door verlies zijn gevel. Overdiek vertelt dat er genoeg is geschreven over rouw, maar niet over en door mannen.

Voor mijn wekelijkse radioprogramma* nodig ik hem uit om over zijn verlies te praten. Ik ben met name benieuwd hoe het verlies van zijn vrouw Jennifer hem geraakt heeft en hoe hij ermee verder kon leven. ‘Rouw is een grillig pad, waarop je vaak verdwaalt en door de pijn en het gemis zelfs helemaal niet wilt zijn. En toch heb je het

pad te lopen’, schrijft hij. ‘Je hebt de rouw te nemen’. In de uitzending vertelt hij hoe hij heeft gehuild, maar ook over hoe hij het leven weer kon oppakken, samen met zijn twee zoons. ‘Intens verlies schoffelt je onderuit, maar hoeft je niet definitief te vloeren. Het kan je zelfs sterker maken’. Het verlies heeft hem sterker gemaakt.

Ik vind het - ook als uitvaartverzorgers - belangrijk dat je tijd neemt voor rouw, dat je stil staat bij verlies. Dat je er niet voor wegloopt of ‘het even parkeert’. Terugkijkend op de dood van zijn vader constateert Overdiek dat hij zijn leven te snel oppakte. ‘Ik heb niet gehuild toen mijn vader overleed’. Uitgestelde rouw: hij moest een manier vinden om zichzelf hierin te ondersteunen, want aan rouwpijn valt niet te ontsnappen. ‘Rouwen is werken aan je pijn, zodat je die later in het leven niet opnieuw opzoekt en je dan misschien wel harder dan ooit zal treffen. Angst voor pijn wint het vaak van het vertrouwen dat pijn ook

helend kan werken’. Door met zijn broers en tantes over zijn vader te praten heeft Tim hem achteraf beter leren kennen.

‘Als de man verliest’ is een boek over hoop. Ik kan het aanraden.

Koop Geersing
register uitvaartverzorgers

*‘Waarheen, Waarvoor?’, iedere zondag van 7.00-8.00 uur op NH Radio, de regionale omroep van Noord-Holland. Ook te beluisteren als podcast via Apple Music, Google Podcast en Spotify.

zijds en plannen anderzijds, aldus ‘mister Jagtlust’, Karel Beesemer, die als beschermheer van Jagtlust door het leven gaat.

Hartenkreet

Beesemer: ‘Het verhaal over Jagtlust is - om het eens deftig te zeggen - een ‘cri du coeur’ en dat betekent in gewoon Nederlands een hartenkreet. Als auteur van het boek: Jagtlust van middeleeuwse kloosterboerderij tot eigentijds gemeentehuis vermeldde ik reeds in 2002 dat bij de Monumenteninventarisatie van de gemeente De Bilt’ in 1983 door de Technische Hogeschool Delft wonderlijk genoeg Jagtlust niet geselecteerd is uit de ca. driehonderd onderzochte panden. Daarvan zijn er (sterk bepaald door financiële overwegingen) zo’n honderd geplaatst op de lijst van beschermde monumenten van de gemeente De Bilt. Dat zo’n tweehonderd panden niet op de monumentenlijst geplaatst zijn, wil per se niet zeggen dat het geen monumenten zijn’.

Steekhoudend

Volgens de oud-wethouder Beesemer was een argument van de gemeente De Bilt om niet tot plaatsing over te gaan, dat de beschermenswaardige aspecten bij de gemeente als eigenaar, ook al staat dat pand niet op de monumentenlijst, voldoende gewaarborgd zijn; Jagtlust zal daardoor nooit in verval raken. Beesemer: ‘Maar toch... als men de geschiedenis van Jagtlust beziet dan valt veel te zeggen voor het pleidooi van de Historische Stichting ‘Oostbroek en De Bilt’ in het boekje ter gelegenheid van het (toen) 70-jarige bestaan van Bilt-hoven: ‘Jagtlust zou later ongetwijfeld in aanmerking komen om op de monumentenlijst geplaatst te worden, niet alleen omdat het na de restauratie een der fraaiste raadhuisen van ons land geworden is, maar ook omdat het een oude geschiedenis heeft’. Dit is ook de stellige overtuiging van Beesemer: ‘Dit temeer daar momenteel mistige verhalen de ronde doen en dat

er met de gedachte wordt gespeeld Jagtlust te verkopen. Als dit een kern van waarheid zou bevatten is het zeker zaak het pand de status van monument te geven, waardoor een mogelijke projectontwikkelaar wordt aangeliend en niet ongebreidelde zijn gang kan gaan.’

Monument

Jagtlust voldoet volgens Beesemer, die in het verleden ook regelmatig rondleidingen verzorgde in ‘zijn Jagtlust’, in volledigheid aan alle criteria (artikel 5) zoals vermeld in de ‘Verordening restauratie en onderhoud gemeentelijk beschermde monumenten’. Jagtlust wordt zelfs sedert jaar en dag (ten onrechte) al gesierd door een monumentenschildje. Beesemer: ‘De verleiding is groot hier uit te weiden naar tal van wetenswaardigheden met betrekking tot Jagtlust, zoals naar de ontstaansgeschiedenis van het gebouw, naar de bewoners door de eeuwen heen, naar de functies van het gebouw, naar de omringende tuinen en het idee van de Engelse landschapstuinen en de bunkers daar of naar het gebruik gedurende de Tweede Wereldoorlog, maar dat is allemaal al eens gezegd en beschreven. Maar wie weet komt het allemaal nog goed. Het College van burgemeester en wethouders is daarvoor het bevoegde orgaan en daarom is die passage uit het Coalitieakkoord gelijktijdig ook weer beangstigend’.

Gewone burger

Tenslotte verwijst Beesemer ook nog naar bewonderaar en Biltenaar Hijlco Span (al sinds 1983 aan de NCRV verbonden als radiopresentator en programmamaker), die in het boek Honderd jaar Bilthoven onder meer schreef: ‘De geschiedenis van Jagtlust bevat ook smeulende anekdotes van ver voor de tijd, dat Jagtlust het Huis der gemeente werd! Het zijn mensen die kleur geven aan het verhaal van Jagtlust, die het tot leven laten komen als een thuis voor de gemeente. Kortom: Jagtlust betekent veel voor de gewone burger van de gemeente. Zoals jij en ik...’.

Totaalbeeld toen de nieuwe Mathilde- raadzaal nog niet was gerealiseerd. V.l.n.r. Jagtlust, voormalige bodewoning, traverse, administratiegebouw (eerste, tweede en derde fase) (foto De Jong Luchtfotografie, Zeist)

advertentie

GRATIS BEZORGSERVICE

Geopend ma t/m vr 08.00 - 17.30 uur
Buiten openingstijden kunt u op aanvraag uw medicijnen in de kluisjes ophalen
Tel.: 0346 - 210605

YARDEN

& Geersing

06 - 10 27 55 85

Kerst vier je met Landwaart Culinair!

December is de mooiste tijd om samen met uw familie en vrienden te genieten. Wij doen dat graag op een manier zoals alleen Landwaart Culinair dat kan. Ook dit jaar hebben we weer speciale gerechten samengesteld die het u met de feestdagen gemakkelijk maken. Al onze gerechten zijn zoals altijd: eerlijk, vers en puur van smaak. Wij kijken er naar uit om u te mogen verwelkomen en er samen een sfeervolle decembermaand van te maken!

BAKKERIJ

Focaccia's, breekbroodjes of ons bekende feestbroodje met amandelspijs en Amarena-kersen...
Onze bakkerij is weer druk voor u aan de slag!

DAGELIJKS VERS

Dagelijkse aanvoer van de lekkerste specialiteiten, paddestoelen en exotische producten.
Al onze salades, sappen, roerbakmixen en slamelanges worden dagelijks vers bereid.

PATISSERIE

Onze patissiers bedachten dit jaar weer de lekkerste creaties, zoals de Winter Wonderland of een mousse van frambozen en steranijs!

TRAITEUR

Geniet tijdens de feestdagen van een culinaire beleving! Hoogstaande en smaakvolle voor- en hoofdgerechten van onze chef-kok en zijn team. Puur en ambachtelijk.

OUD & NIEUW

Sluit het oude jaar feestelijk af met onze appelflappen of champagnetruffels. En begin het nieuwe jaar met verse salades of luxe hartige hapjes!

Namens het gehele team van Landwaart Culinair wensen wij u smakelijke feestdagen en een gezond 2020!

AFWIJKENDE OPENINGSTIJDEN: MA 23 DEC. 08.00 - 20.00 UUR | DI 24 DEC. 07.00 - 16.00 UUR | DI 31 DEC. 08.00 - 16.00 UUR | TIJDENS DE KERSTDAGEN GESLOTEN

OPENINGSTIJDEN

Maandag t/m donderdag	08.00 - 18.00 uur
Vrijdag	08.00 - 20.00 uur
Zaterdag	08.00 - 16.00 uur
Zondag	Gesloten

Maertensplein 21a | 3738 GM Maartensdijk
0346-211 330 | info@agf-landwaart.nl
www.landwaart.nl

Reclame geldig vanaf
donderdag 19 december
t/m woensdag 1 januari 2020

KWALITEITSSLAGERIJ
ZWEISTRA

DINSDAG 24 DECEMBER ZIJN WIJ
GEOPEND VAN 7.00 UUR TOT 16.00 UUR

DONDERDAG

**Diverse vleeswaren
voor maar** 100 GRAM | **0.99**
(minimaal 10 soorten)

Kookworst Grillworst Grillworst kaas Grillworst piri piri Grillworst saté Leverworst	Paardenworst Boterhamworst Gebraden gehakt Schouderham Procureurrolade
---	--

Nergens deze kwaliteit voor zo'n lage prijs!!!

**VRIJDAG 27 DECEMBER
ZIJN WIJ VANAF 8.00 UUR
GEOPEND! DEZE DAG IS
ER GEEN VOORDEEL**

HET TEAM VAN SLAGERIJ
ZWEISTRA WENST U

GOEDE
KERSTDAGEN

en een
smaakvol 2020!

VLEESWAREN TRIO

Gebraden rosbeef
Gegrilde fricandeau
Boeren achterham 3 x 100 GRAM | **5.98**

SALADE TRIO

Filet Americain
Ei-bieslook salade
Sellerie salade 3 x 100 GRAM | **4.98**

WOENSDAG GEHAKTDAG

Half om half gehakt	1 Kg.	6.48
Rundergehakt	1 Kg.	7.48
Gekruid gehakt	1 Kg.	7.48

Vers gebrand

**STOMPETOREN JONG
BELEGEN** 500 GRAM | **5.75**

**HEERLIJKE ROMIGE
BRIE** 100 GRAM | **1.25**

HUISMIX 250 GRAM | **4.98**

**CRANBERRY NOTEN
MIX** 250 GRAM | **4.98**

Maertensplein 18 | 3738 GK Maartensdijk | Tel (0346) 213070

Volg ons ook via

Kunst uit eigen provincie

door Henk van de Bunt

De expositie 'Kunst uit Eigen provincie 2019-2020' bij WVT wordt dit jaar gehouden van woensdag 18 december tot en met donderdag 2 januari 2020. De opening vindt plaats op woensdag 18 december om 20.00 uur. Tijdens deze opening zorgt het WVT Huisorkest voor muzikale begeleiding.

Al meer dan 40 jaar stoppen de 'reguliere' WVT-activiteiten een paar weken om tijdens de feestdagen rond Kerst en de jaarwisseling ruimte te maken voor kunst. In 1973 werd voor het eerst de tentoonstelling Kunst Uit Eigen Woonplaats gehouden. Plaatselijke kunstenaars hadden bij het toenmalige bestuur van de vereniging aangeklopt om op een of andere manier meer aandacht voor hun activiteiten en werk te krijgen. In deze samenspraak is toen het idee ontstaan om rond de feestdagen een expositie te houden voor kunstenaars uit eigen woonplaats. Vanaf 1992 is deelname uit de hele provincie mogelijk en werd de naam van de tentoonstelling daaraan aangepast: Kunst Uit Eigen Provincie. De Vierklank zocht een aantal exposanten vooraf op.

Jolien Obbink

Als kind al kon Jolien Obbink uit Bilthoven zich verliezen in tekenen en schilderen: 'Uren gingen voorbij met het kijken naar het object en dan weer naar mijn potlood of het papier om de juiste lijn te zetten. Ik laat mij door van alles inspireren. Van elk schilderij leer ik wel iets en ik probeer dan ook graag nieuwe dingen uit: licht dat op een bijzondere manier ergens op valt, een nieuw soort verf of ander materiaal. Dan weer schilder ik een onderwerp waar ik nieuwsgierig naar ben en ga ik bijvoorbeeld op zoek naar wat verbinding maakt tussen mensen. Zo heb ik onlangs

een aantal werken over intimiteit tussen oudere mensen gemaakt'. Sinds twee jaar geeft Jolien in haar atelier aan de Ambachtstraat in De Bilt teken- en schilderles: 'Het geeft voldoening om te zien hoe mensen hun eigen handschrift leren kennen en soms met verbazing naar hun eigen werk kunnen kijken. Het is heerlijk om daar mijn steentje aan te kunnen bijdragen en heel leerzaam voor mijzelf om te zien hoe iedereen zijn eigen oplossingen vindt'.

Annemieke Keijzer

Inspiratie voor fotografie vindt Annemieke Keijzer (Westbroek) vooral in landschappen en natuur: 'Ik maak gebruik van creatieve technieken om de sfeer die mij voor ogen staat, te bereiken. De beelden kunnen impressionistisch zijn of geabstraheerd. Verbeeldingsruimte voor de kijker is belangrijk. Het idee voor de fotowerken op deze expositie is ontleend aan traditionele Japanse esthetiek: wabi sabi. Deze esthetiek wordt beschreven als schoonheid, die imperfect, incompleet en vergankelijk is. Kenmerkend zijn eenvoud, bescheidenheid, intimiteit en waardering voor natuurlijke objecten en processen. De schoonheid van licht en schaduw, van dingen die sporen dragen voor dat wat zich onder het oppervlak bevindt. Mooie verhalen laten iets onbesproken.'

Jolanda Wiegerink

Jolanda Wiegerink (Bilthoven) schildert nu een jaar of acht: 'Ik ben grimeur van beroep, maar wilde daarnaast ook heel graag creëren op een doek. Mijn voorkeur gaat uit om mensen en dieren uit Afrika te schilderen. Ik houd heel erg van de warme kleuren die daarbij horen. Ik schilder met acryl verf. Een mij totaal onbekende mevrouw sprak mij een paar maanden geleden aan na een schilderles. Ze vroeg of ze mijn schilderij mocht bekijken en was ontroerd. Ze had jaren geleden zelf exposities georganiseerd voor bekende mensen. Ze vroeg of ik me aan wilde melden voor een expositie. Ik werd er erg verlegen van maar dit heeft me wel de doorslag gegeven om me aan te melden voor 'kunst uit eigen provincie'. Ik vind het spannend maar kijk er ook erg naar uit.

Marijke Levens

Marijke Levens (Groenekan) is sinds 1968 woonachtig in Nederland. Zij had 3 kinderen (nu 2) en 3 kleinkinderen en woont sinds 1976 in Groenekan: 'Als klein meisje had ik al interesse in klei. Ik haalde klei uit de tuin en ging er mee spelen. Toen ik in Groenekan kwam wonen heb ik een paar jaar bij de Werkschuit keramiekklessen gevolgd. Daarna nog elders, zoals bij Hermienke Faber in Hollandsche Rading. Daar heb ik een paar jaar leren werken met plakken en ringen opbouwen. Daarna boetseren bij Mieke de Vries in de Groene Daan, mallen maken bij Tonneken Wilink, Groenekan en potten draaien bij Paul Werner, Groenekan, waar ik nog steeds met plezier naar toe ga.

Kitty van den Heuvel

Kitty van den Heuvel (Bilthoven) is in het dagelijks leven werkzaam als zelfstandig interim (project-)manager en als illustrator: 'Als illustrator maak ik afbeeldingen en patronen voor voornamelijk buitenlandse bedrijven die mijn werk gebruiken voor het bedrukken van b.v. mokken, kussentjes, T-shirts, maar ook

papieren cadeautasjes en inpakpapier. Ik werk voornamelijk met hand getekende motieven, die ik bewerk op de computer. Als kunstenaar werk ik op het moment voornamelijk in gemengde technieken; het combineren diverse technieken en materialen, zoals collage, papier, textiel, verf, inkt, aquarel, etc.. De natuur geeft mij veel inspiratie'. In haar vrije tijd is Kitty coördinator bij de Utrecht Urban Sketchers (een groep tekenaars met een voorliefde voor de stad Utrecht).

Doneer DE-waardepunten

Heeft u nog DE waardepunten liggen en weet u niet wat hiermee te doen, stop ze dan in de inzamelboxen (liefst gebundeld en geteld). Lionsclub Bilthoven 2000 zamelt de waardepunten in en doneert die aan Voedselbank De Bilt.

Begin januari worden de inzamelboxen voor het inleveren van DE waardepunten en vreemd en oud geld opgehaald bij de deelnemende winkels. Tijd om even de keukenla te inspecteren wanneer u wilt bijdragen aan Voedselbank De Bilt. Douwe Egberts ruilt de ingeleverde waardepunten in voor pakken koffie. Ook vreemd en oud geld kunt u kwijt in de inzamelboxen. De opbrengst hiervan wordt besteed aan oogoperaties in derdewereld landen. (Angela Hagen)

De inzameldozen staan bij Slagerij van Loo De Bilt, Plus Supermarkt Bilthoven, Albert Heijn Kwinkelier Bilthoven, Spar Mons Bilthoven en Jumbo Maartensdijk.

advertentie

Winterfair in De Schaapskooi

Op het terrein van de Kinderboerderij de Schaapskooi aan de Melkweg in Bilthoven werd ook dit jaar weer een Winterfair georganiseerd. Ondanks het slechte weer trok de fair ook nu weer veel bezoekers. Vooral voor de kinderen was er veel te doen.

Er waren meerdere activiteiten, zoals een poppenkast, peuter/kleuterdans, kerstliederen zingen, een workshop hout beschilderen en meedoen aan een kunstconcert. En ze konden ponyrijden. Er waren meerdere kraampjes met allerlei (kerst) artikelen. En natuurlijk werden er oliebollen gebakken en waren er warme hapjes en drankjes. Er heerste een gezellige sfeer. Om de kerstsfeer te vergroten was er een levende kerststal. (Frans Poot)

Kinderen doen mee aan een kerstkoor.

**De nieuwe winkel
is een groot succes!
Alle klanten
heel erg bedankt.
We wensen iedereen
fijne faire feestdagen
en welkom
in het nieuwe jaar.**

WERELD WINKEL
de fairtrade cadeauwinkel

Wereldwinkel Maartensdijk in Dijkstate
elke 3e zaterdag van de maand
van 10.00 - 14.00 uur

Hessenweg 168
3731 JN De Bilt
tel.: 030-2342472
info@wereldwinkeldebilt.nl

www.wereldwinkeldebilt.nl
www.facebook.com/wereldwinkeldebilt

NAGEL
fashion

Maartensplein 16
3738 GK Maartensdijk
Tel. 0346-211711

Fashion for every age

2^e ARTIKEL*
VOOR SLECHTS
1 EURO

OP DE DAMES- EN HERENCOLLECTIE
*LET OP: GELDT VOOR HET GOEDKOOPSTE ARTIKEL

BABYCOLLECTIE
30% KORTING*

* M.U.V. basisartikelen en nieuwe collectie

ELEKTROTECHNISCH INSTALLATIEBEDRIJF
WAARBORGINSTALLATEUR

J. BOSHUIS

Uw adres voor:

- lichtinstallaties
- krachtinstallaties en
- computernetwerken

Boomklever 2 - Maartensdijk
Tel. 06 - 53351430

*Adverteren
in De Vierklank?
Dat kan!*

*Mail naar:
info@vierklank.nl*

Elektrotechnisch
Installatieburo **van Woudenberg b.v.**

- Krachtinstallaties
- Lichtinstallaties
- Beveiliging
- Telefooninstallaties
- Computernetwerken

Dorpsweg 156 3738 CK Maartensdijk
Tel. 0346 - 211 338
info@vanwoudenbergelektro.nl

J.V.D. POEL
DAK - ZINK - RIOOLWERKEN - SANITAIR

- Invalidenaanpassingen
- Gas- en geveelkachel
- Badkamerverbouwing
- Dakwerk-goten-hemelwaterafvoer
- Zinkwerk en koperwerk
- C.V.-werkzaamheden
- Keukenaansluiting
- Rioolwerk
- Rioolverstopping

Bilthoven: 030-2285235 • Soest: 035-5435387 • M. 06-20360448
jan@jvdpoeel.nl • www.jvdpoeel.nl

SINCE 1976

VAN DER MEYDEN
AMBACHTELIJKE SCHOENMAKERIJ

OOK
HET ADRES
VOOR UW
LEDERWAREN

BIJ ONS KUNT U TERECHT VOOR
EEN AMBACHTELIJKE, VAKKUNDIGE
REPARATIE VAN UW SCHOENEN

LOOYDIJK 107 - DE BILT - 030 220 2994 - SCHOENMAKERIJVANDERMEYDEN.NL

**Weekend
Aanbiedingen**

Bakkerij Bos

voor een heerlijke

kerst

met de lekkerste
boterstollen
amandelkransen
of tulbanden

Bakker Bos

Maartensdijk - Den Dolder - Hilversum
tel.: 0346 - 21 12 35 - www.bakkerbos.com

Prettige feestdagen
en een gelukkig 2020
Kapper Hans
Voor een afspraak
bel: 0346 212455

Noorder Apotheek

blijft er voor u

De medewerkers van de Noorder Apotheek wensen u
een heel mooi, gezond, gezegend en respectvol
nieuwjaar.

Heel graag helpen wij u ook weer in 2020 op beide
locaties!

De Noorder Apotheek in Maartensdijk is op
maandag t/m vrijdag geopend van:

8.30 uur – 12.30 uur en 13.30 uur – 17.30 uur

Mocht u vragen hebben,
loopt u dan gerust bij ons binnen.

Molenweg 23-A • 3738 DC
Maartensdijk Tel: 0346 – 212930

**25%
KORTING**

op bijna alle luxe geuren,
huidverzorging Lancaster,
Lancôme en make-up

Eau de Lancaster
Tubes douche en bodylotion
nu van 8,97 - voor **6,73**

Drogisterij * Parfumerie

van Rossum

Maartensplein 20 Maartensdijk
Tel. 0346 - 211268 • info@drogisterijvanrossum.nl

Bewoners van flatgebouw De Evenaar eten gezamenlijk

Naast de gezellige koffie-ochtend, die de flat De Evenaar in Bilthoven tweemaal per jaar organiseert was het nu tijd voor een gezellig uitje om gezamenlijk patat te eten. Er kwam een grote groep mensen af op de oproep in de flat te komen eten met elkaar. Deze oproep werd op elke verdieping opgehangen met mooi gemaakte posters. Ook in de aankomsthal hingen de aankondigingen. Mulki, Anastasia en Marco hadden dit georganiseerd.

Maar liefst meer dan 20 mensen stonden afgelopen zondag klaar bij de flat om naar een Cafetaria op de

Planetenbaan te lopen. Ook oud-bewoners schoven aan; van jong tot oud was vertegenwoordigd. Er was plek voor iedereen; er waren 6 tafels aan elkaar geschoven en de hal was helemaal versierd met kerstdecoratie.

Van 18.00 tot 20.00 uur duurde het eten, daarna werd er gezamenlijk weer terug gelopen naar de Kometenlaan. Iedereen was in een vrolijke stemming omdat sommige mensen haast niet meer buiten komen. Zo was het dubbel succesvol voor sommige bewoners: gezamenlijk eten en contacten onderhouden of opdoen. (Marco van der Grient)

Zes aaneen geschoven tafels in de hal van Winkelcentrum Planetenbaan.

Dansen om de zon

De zon kleurt de dag als schitterende bron van leven en van energie. In toenemende mate benut in zonnepanelen om onze eindeloze zucht naar energie te neutraliseren.

Zonnecollectoren zijn eenvoudig te monteren op daken. Maar ook via slimme innovatieve bouwmaterialen, kleurrijk in gevels, glas of in verf. Verbazend zijn daarom de plannen voor een industrieel 'zon-nepark' langs een verbindingsweg door het Noorderpark.

De benaming 'park' is in deze verwarrend, want suggereert een ruimte in de natuur om te ontspannen. Maar in werkelijkheid verdwijnen hier grazige weides onder grote oppervlakken spiegelend silicium.

Boeren worden benaderd door bedrijven die hun grond willen gebruiken voor de aanleg van zonneparken of windmolens. Dat leidt tot dilemma's. Voor de bedrijven die veehouders benaderen, is vanwege Europese subsidies de aanleg van zonneweides 'big business'. En dat terwijl juist de agrarische sector in staat is om CO2 vast te leggen via fotosynthese in weilanden en in akkergewassen.

Toch liever innovatief groen? Zonnestroom uit de geluidswal langs de nieuwe A27? De dans om de zon voor de winst.

(Karien Scholten)

*In haiku:
Dansen om de zon
Energie of schone lucht
Groen van klank of kleur*

Eerste Slimme Bandenpomp

Zaterdag 21 december om 10.30 uur neemt Anne Brommersma, wethouder voor onder andere duurzaamheid, de eerste Slimme Bandenpomp in gebruik in onze gemeente. Dat gebeurt op het parkeerterrein nabij zwembad Brandenburg aan de Leyenseweg in Bilthoven.

Rond de ingebruikname van de Slimme Bandenpomp is een promotieteam aanwezig dat automobilisten uitnodigt om hun bandenspanning te laten controleren en informatie geeft over de voordelen van het regelmatig oppompen van banden.

Waarom

Ruim 60% van alle auto's rijdt met een te lage bandenspanning. Dat kost niet alleen tot wel 5% extra brandstof, maar veroorzaakt ook slijtage hetgeen weer leidt tot vervuiling van het milieu met microplastics, CO2, fijnstof en stikstofoxide. De Slimme Bandenpomp geeft de gebruiker inzicht in de be-

sparing en stimuleert gedragsverandering in het regelmatig oppompen van de banden. Regelmatig gebruik kan tot 75 euro per jaar besparen.

Gratis

De Slimme Bandenpomp is gra-

tis te gebruiken en gemakkelijk te bedienen via een aanraakscherm. Hierop ziet de gebruiker direct de bandenspanningen én de besparingen weergegeven. Een band oppompen is nog nooit zo makkelijk én lucratief geweest!

Adviseur Duurzaamheid Ingrid Dankers (l) en wethouder Anne Brommersma controleren de bandenspanning op het parkeerterrein bij Zwembad Brandenburg aan de Leyenseweg in Bilthoven. [foto Henk van de Bunt]

BOUWBEDRIJF
D. de Graaff B.V.

**Wenst u
fijnekerstdagen**

Industrieweg 5
3738 JW Maartensdijk
Tel: 0346-213003
Mob: 06-20500049
www.bouwbedrijfdegraaff.nl

da DE DROGIST MET AANDACHT

**Joop en Jannie
van Rossum
en hun
medewerksters
wensen u hele
fijne
Kerstdagen
toe!**

Drogisterij * Parfumerie
van Rossum

FIJNE FEESTDAGEN

**GILDE
PERSENEEL**

P.C. Staalweg 70, 3721 TJ Bilthoven
030-6338672, info@gildepersoneel.nl
www.gildepersoneel.nl

Wij wensen u
prettige
feestdagen
en een
bloeiend 2020.

**HENDRIKSEN
HOVENIERS**
Totale tuinontzorging

TOLAKKERWEG 120C
3739 JS HOLLANDSCHE RADING
T 035-577 17 57
E INFO@HENDRIKSENHOVENIERS.NL

ing Jo Rijksen
Makelaardij onroerend goed B.V.

Hessenweg 151 • 3731 JG • De Bilt • T 030 - 220 42 62
www.jorijksen.nl • info@jorijksen.nl

**Wij wensen U
fijne kerstdagen**

ELEKTROTECHNISCH INSTALLATIEBEDRIJF
WAARBORGINSTALLATEUR

J. BOSHUIS

**Alle medewerkers van Boshuis
wensen u een fijne kerst**

Uw adres voor:
lichtinstallaties • krachtinstallaties • computernetwerken

Boomklever 2 - Maartensdijk
tel. 06 - 53351430

**DIERENKLINIEK
MIDDEN NEDERLAND**

wenst u Fijne Kerstdagen
en de beste wensen voor
u en uw dieren

Hoofdlocatie: Tolakkerweg 157 | 3738 JL Maartensdijk
0346 725 998 | info@dkmidden.nl | www.dkmidden.nl

Verrassend!

Vink Witgoed; dan denkt u meteen aan wasmachines, drogers, koel- en vrieskasten en inbouwapparatuur! Logisch.

Vink Witgoed levert óók deze top-kwaliteit **koffiemachines**, zoals deze van Nivona. Bijzonder smaakvol. **Verrassend!** toch?

Vink
WITGOED

Vriendelijke prijzen, voortreffelijke service.

WASSEN, KOELEN, VRIEZEN, DROGEN, INBOUWAPPARATUUR, ENZOVООRT

Pr. Christinastraat 3 ■ 3615 AE Westbroek ■ Tel. 0346-281459 ■ vinkwitgoed.nl

In gesprek met omgeving over eenzaamheid

door Guus Geebel

Een in de krant aangekondigde lezing in het gemeentehuis over eenzaamheid door professor Anja Machielse was voor Leny Rouma (86) aanleiding te onderzoeken hoe het staat met eenzaamheid in haar directe omgeving. Anja Machielse is filosoof en sociale wetenschapper, gespecialiseerd in onderzoek naar sociaal isolement.

Leny Rouma is na al die jaren nog steeds actief met huisbezoeken.

‘Het onderwerp sprak mij aan en ben er naartoe gegaan. Zij gaf een college en na twintig minuten had ze mij om en dat zei ik in de pauze ook tegen haar. Ik vertelde haar over mijn woonsituatie aan de Perenlaan in De Leijen en zei dat ik wel zou willen weten hoe eenzaamheid in mijn eigen omgeving wordt ervaren. Ze zei het geweldig te vinden als ik dat zou gaan onderzoeken. Ik dacht wel hoe moet ik dat aanpakken, maar ben twee jaar geleden meteen begonnen. Gewoon bij mensen aanbellen, geen boeken onder mijn arm en geen tas. Ze moesten niet denken dat ik een boodschap kwam verkondigen. Inmiddels heb ik over de honderd adressen bezocht, allemaal in mijn directe omgeving’, vertelt Leny Rouma.

Doorgaan

‘Ik heb hierover met wethouder Anne Brommersma een gesprek gehad die mij in contact bracht met een maatschappelijk werkster aan wie ik mijn werkwijze vertelde. Je krijgt hele mooie verhalen over eenzaamheid en wat eenzaamheid is. Iedereen is wel eens eenzaam. Bij de gesprekken vraag ik ook wel eens hoe hun contact met de burens is.’ Een verschil met vroeger vindt zij dat nieuwkomers zich tegenwoordig bijna nooit meer komen voorstellen. Jonge mensen hebben het ook meestal erg druk. Ik tref ook wel eens vrouwen van rond mijn leeftijd waarvan de man is overleden. Die hebben het vaak erg moeilijk want communiceren wordt dan anders, maar ik hoor ook mooie verhalen. Ik ben nog lang niet klaar.’

Vervoer

‘Een kleine groep vrouwen die nergens naar toe gaan vertel ik wat voor mogelijkheden er zijn om ergens heen te gaan. Ze kunnen naar WVT, een ochtend schilderen of gewoon ergens gezellig samenzijn. Maar sommigen vinden het vervoer een bezwaar omdat ze vaak lang moeten wachten voor ze gehaald worden en bij het naar huis gaan ook weer. Anderen willen graag in een klein groepje dichtbij huis bij elkaar komen, waar ze met een rollator lopend heen kunnen. Toen ik voor de eerste keer drie vrouwen bij mij had uitgenodigd was ik benieuwd hoe het zou gaan. Als ze maar niet constant over de kleinkinderen praten’, dacht ik. ‘Maar dat gebeurde niet. We hebben inmiddels op een paar adressen kleine bijeenkomsten gehouden. Het blijkt dat mensen die heel dicht bij elkaar wonen elkaar niet eens kennen. Jonge mensen komen niet, want die werken allemaal.’

Ideeën

Leny Rouma heeft gemerkt dat er onderling ook wel contacten zijn. ‘We hebben voor deze Bongerdbuurt een enorme barbecue gehad.’ Leny is van plan met de organisatoren daarvan te gaan praten. Zij begrijpt dat mensen elkaar tegenwoordig niet steeds opzoeken, maar ze vindt het al mooi als er op elkaar gelet wordt. Jonge mensen hebben hun zaken anders dan vroeger georganiseerd, zoals kinderopvang met papadagen.’ Zij denkt dat dit een prachtig onderzoek voor de gemeente is om te weten wat hier leeft. ‘Hoofddoel is onderling contact in de directe omgeving te bewerkstelligen. Leny wil dat niet in een organisatie gieten. ‘Mensen zijn vrij om te doen of laten wat ze willen. Ik wil alleen wat mogelijkheden aangeven en als ze echt met eenzaamheid zitten mensen op ideeën brengen. Als ik aan de deur kom stel ik me voor en zeg ik waar ik woon en dat het over eenzaamheid gaat. We zijn allemaal wel eens eenzaam en daar praat ik dan over. Ik bied ze dan nog een folder aan met mogelijkheden in de gemeente, maar die hoeven ze meestal niet.

Nog enkele dagen

**WARMER WITTE
WINTER WEKEN**

A.s. maandag 23 december is de laatste dag van ons familie-winter-evenement de Warme Witte Winter Weken. U heeft nog enkele dagen om nog (maals) langs te komen en te genieten van die vertrouwde, authentieke gezelligheid, het winkeldorp in Anton Pieck stijl, de laatste lichtjesavond (vrijdag), alle koren en artiesten (zie de agenda op de website), de levende kerststal, de heerlijkheden die op het Smulplein verkrijgbaar zijn enz. enz.

Loop ook binnen bij de grote kerstshow in onze overdekte ruimten. U vindt er een overdaad aan kerstdecoraties en -artikelen, schitterende kerststukken voor thuis en natuurlijk een enorm assortiment bloeiende planten.

Namens ons gehele team: welkom en dank voor uw bezoek.

Dorresteinweg 72b Soest, tel. 035 - 6012883
www.warmewittewinterweken.nl - www.vaarderhoogt.nl

Kerststukken parade

Elk jaar als in december de kerst echt in beeld komt gaat het “stukkenteam” van ‘t Vaarderhoogt, achter de schermen, aan de slag met het ontwerpen en vervaardigen van prachtige kerststukken. Al het moois dat zij maken wordt geëxposeerd én verkocht in de grote kerstshow van ‘t Vaarderhoogt. Er is een enorme variatie, van smaakvol en bescheiden tot groots en uitbundig, voor elk wat wils.

Kom kijken en kies de mooiste uit, voor thuis of om cadeau te geven aan een dierbare. Hieronder enkele voorbeelden.

Kees en Gerrie Oosterom zeventig jaar getrouwd

door Guus Geebel

Op 1 december was het zeventig jaar geleden dat Kees Oosterom en Gerrie Flemming in Bilthoven in het huwelijk traden. Ze waren toen allebei 22 jaar oud. Locoburgemeester Dolf Smolenaers kwam het echtpaar op 2 december met bloemen namens het gemeentebestuur feliciteren met hun platina huwelijksjubileum.

Kees Oosterom is in Utrecht in een spoorhuis bij Lombok langs de spoorlijn naar Rotterdam geboren. Gerrie Flemming groeide op in een gezin met zeven kinderen in de Hertenaan in Bilthoven. Ze leerden elkaar in januari 1945 kennen op de Hessenweg in De Bilt. Kees werkte bij de Nederlandse

Afspraak

‘Toen ik naar huis fietste kwam de zoon van de spoorman me achterna en stopte een briefje in mijn hand. Nieuwsgierig keek ik onderweg al wat erop stond. Ik las dat Kees een afspraakje met me wilde maken’, vertelt Gerrie. Ze reageerde niet direct, maar was toch wel nieuwsgie-

bestaand spoorhuisje op de Juliana-laan, aan de toenmalige spoorlijn van Bilthoven naar Zeist. Drie jaar later verhuisde het echtpaar naar de Tuinstraat in De Bilt en in 1967 naar de Groen van Prinstererweg in Bilthoven. Ze wonen nu 27 jaar zelfstandig in De Leijen.

Verrassing

Kees Oosterom werkte ruim veertig jaar bij de NS in verschillende functies en eindigde als hoofdconductor. Hij reisde door het hele land en had altijd onregelmatige diensten. Binnenkort is hij 35 jaar gepensioneerd. Het echtpaar is redelijk gezond. Vijf jaar geleden kregen ze van de kinderen voor hun briljante huwelijksjubileum een tablet waarmee ze konden skypen met hun kleinzoon die toen in Indonesië woonde. Dit keer was het cadeau een bijzondere verrassing. Gerrie werd gevraagd in de gang een grote doos open te maken. Ze dacht dat het misschien een koelkast was, maar toen bleek dat die kleinzoon die nu op Bonaire woont erin zat. ‘Hij was speciaal voor ons overgekomen en dat was toch wel het mooiste cadeau.’

Het echtpaar heeft een zoon, een dochter en vier kleinkinderen. De jubilarissen kregen veel bloemen en kaarten. Ook waren er felicitaties en bloemen van Koning Willem-Alexander en de commissaris van de Koning. Het platina jubileumfeest vierden ze op zaterdag 30 november in De Weistaar in Maarsbergen.

Het platina bruidspaar met locoburgemeester Dolf Smolenaers. (foto:kleindochter Pricilla Pfalz)

Spoorwegen en zat na de spoorwegstaking in september 1944 ondergedoken bij een spoorman op de Hessenweg. Gerrie moest daar een keer een roggemolen ophalen. Dat was een speciale molen om rogge te malen. Van het meel werden pannenkoeken gebakken.

rig. Een week later kwam het alsnog tot een ontmoeting en daarna ontmoetten ze elkaar regelmatig op het Dr. Letteplein, dat was halverwege hun woonadressen. Na hun huwelijk woonden ze eigenlijk illegaal in bij de moeder van Kees. Dat was in een inmiddels niet meer

Settlers dekt kersttafel voor ouderen

Maandag 9 december stond voor het derde jaar op een rij de tafel gedekt voor 35 ouderen uit De Bilt in Restaurant Settlers in Bilthoven. Een avond voor deze ouderen om naar uit te zien.

In een restaurant vol met kerstsfeer werd de groep ook dit jaar met een grote glimlach ont-haald; er waren prachtig gedekte kersttafels en iedereen werd heerlijk verwend met een smaakvol bereid gratis diner. Er was een heel fijne sfeer voelbaar; mensen onder elkaar ge-nietend van elkaars gezelschap. Het was fijn om te zien en te ervaren dat ouderen de gele-genheid krijgen om er even uit te zijn en contact te kunnen leggen met mensen die misschien wel op een steenworp afstand van elkaar wonen maar elkaar niet kennen.

Eenzaamheid

Er wordt nog altijd te weinig bij stilgestaan hoe schrijnend eenzaamheid is. Soms spreken mensen dagenlang niemand. Verbinden en ouderen uit hun isolement halen, dat is waar ‘Stichting Met je Hart!’ zich voor inzet. Samen met de lokale restauranteigenaren zorgen zij ervoor dat er een brug geslagen wordt tussen vergeten worden en

Stichting Met je Hart: ‘Wij geloven er in dat samen zijn en samen ondernemen het leven fijner én rijker maakt.

aandacht krijgen. De restaurant-campagne die dit verwezenlijkt loopt nog een week. Gasten die eten in deelnemende restaurants kunnen een vrijwillige bijdrage van 1 euro

op de totaalrekening doneren. Iedere euro komt volledig ten goede aan het organiseren van waardevolle ontmoetingen voor kwetsbare ouderen. (Judith Poppeliers)

Tien jaar geleden kwam burgemeester Arjen Gerritsen het echtpaar feliciteren.

De Kerstboom met blinkende ballen
zal iedereen weer zeker bevallen
maar dan wordt het oudjaar
en dan hopen we maar
dat het niet vergald wordt door knallen

Guus Geebel

Limerick

Vrijwilligers vertellen

De Vrijwilligerscentrale van Mens De Bilt interviewt maandelijks een vrijwilliger in gemeente De Bilt. Hiermee wil de organisatie aangeven hoeveel verschillende mogelijkheden er zijn op het gebied van vrijwilligerswerk en welke meerwaarde het kan hebben voor iedereen persoonlijk en voor de maatschappij.

‘Het vrijwilligerswerk bij d ‘Amandelboom geeft mij veel energie’; aldus Corrie Veldhuizen (74), die al weer ruim twee jaar vrijwilligerswerk doet bij d ‘Amandelboom, een verzorgingstehuis in Bilthoven. Ze helpt op maandag- en donderdagochtend bij het schenken van koffie en thee in de grote zaal en dekt de tafels voor de warme maaltijd. Donderdag is een speciale dag, vertelt ze, want dan assisteert ze bij het zangkoortje, dat is samengesteld uit verschillende bewoners.

Vrijwilliger Corrie haalt veel voldoening en energie uit haar vrijwilligerswerk.

zorgen. Het is ook mijn beroep: ik heb vroeger als ziekenverzorgster gewerkt. Nu, in d‘Amandelboom, kom ik ook oud-collega’s tegen. Dit vrijwilligerswerk geeft mij veel energie. Als het zondagavond is, denk ik: morgen ga ik weer naar d ‘Amandelboom. Ik krijg een heel blij gevoel als ik daar naartoe ga.’

Kijk voor alle vrijwilligersvacatures op mensdebilt-vwc.nl of kom langs op het spreekuur; elke dinsdag 14.00-16.00 op het servicecentrum van Mens De Bilt. (Naomi van der Meijden)

Zingen

‘We hebben een grote groep’, vertelt Corrie. ‘Ik help mensen met zingen, ik haal ze op en breng ze weg richting hun kamers. Er is een pianist bij van ruim negentig jaar, die goed piano speelt.’ Voor extra hand- en spandiensten op de afdeling, draait Corrie haar hand niet om, bijvoorbeeld bij het helpen bij een barbecue of de Troonrede, toen iedereen uitgedost voor de tv zat en er patat op het menu stond.

Beroep

Corrie heeft het heel erg naar haar zin als vrijwilliger, vertelt ze. ‘Ik vind het leuk om mensen te ver-

advertentie

Hazekamp Parketvloeren

- Advies op maat
- Verkoop parket- en laminaatvloeren
- Onderhoud, renovatie en reparatie van uw parketvloer
- Stofvrij schuren

Hessenweg 4 * 3731 JK, De Bilt
hazekampparket.nl * 030 - 633 26 91

BEWEZEN DE GOEDKOOPESTE.

Verkrijgbaar
vanaf vrijdag
20 december

KILO

9.99

Luxe gourmetschotel

Varkensshoarma, biefstuk, filetlapjes,
mini worstjes, mini saté, mini hamburgers
en mini cordon bleu

Van ~~11.99~~

PER SCHAAL

4.99
Per kilo
18.15

Zalmfilet met huid

Schaal van 275 gram

Van ~~6.00~~

Warme
Bakker

BUITEN
GEWOON

PER STUK

1.69

UIT EIGEN
BAKKERIJ

Bourgondisch brood

Donker, meergranen, zonnepit of rozijn

Van ~~2.19~~

NU

**1+1
GRATIS**

Becel of Blue Band met roomboter

2 kuipen van 225 gram

Van ~~3.64 - 4.68~~

Voor 1.82 - 2.34

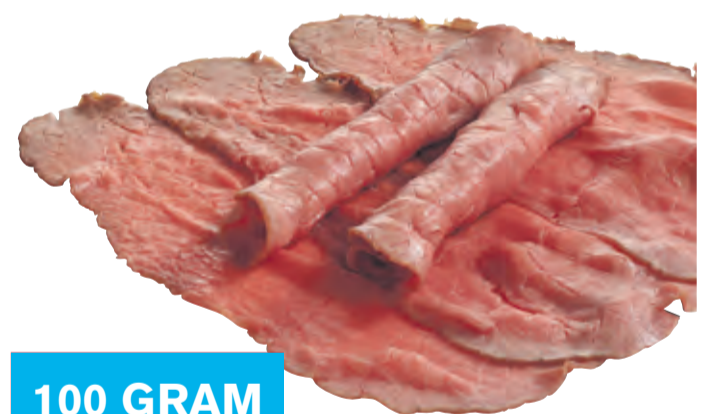
100 GRAM

1.49

SUPERVERS
EN HEERLIJK
MALS

Rosbief

Van ~~2.38~~

Deze aanbiedingen zijn geldig van woensdag 18 t/m donderdag 26 december 2019. Zet- en drukfouten voorbehouden. Per combinatie kan de prijs verschillen. Bij 1+1 gratis krijg je 50% korting op de totaalprijs.

 Hoogvliet

Rond de kerstdagen zijn
onze openingstijden
aangepast. Kijk op
[hoogvliet.com/
openingstijden](https://hoogvliet.com/openingstijden)
wanneer jouw Hoogvliet
vestiging geopend is.

Weer opnieuw veelbesproken onderwerp in 2019

door Guus Geebel

Was 2018 al een jaar met veel uitersten, 2019 deed daar nauwelijks voor onder. Het ziet er naar uit dat het jaar hoog scoort op de lijst van het aantal uren zonneschijn sinds het begin van de metingen. Het wordt minstens de vierde plek. Er waren twee hittegolven van zes dagen, in juli en augustus. Het jaar heeft tot nu toe 26 dagrecords gebroken wat betreft warmte. Op 25 juli werd in De Bilt met 37,0 °C de hoogste temperatuur ooit gemeten.

Januari

Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 3,5 °C was januari vrij zacht. Het langjarige gemiddelde bedraagt 3,1 °C. In De Bilt werden elf vorstdagen gemeten tegen normaal dertien. Er waren twee ijsdagen tegen drie normaal. Tijdens een ijsdag komt de temperatuur 24 uur niet boven 0 °C. Met 56 mm neerslag was het aan de droge kant. Het normale gemiddelde bedraagt 73 mm. Het landelijk gemiddelde aantal zonuren week met 57 uur maar weinig af van het langjarig gemiddelde van 62 uren. Januari kende geen enkele heldere, zonnige dag.

Februari

De maand was zeer zonnig, zeer zacht en vrij droog. Met een gemiddelde temperatuur in De Bilt van 6,1 °C eindigde februari op de negende plaats in de rij van zachtste februaar maanden sinds 1901. De normale temperatuur is 3,3 °C. Er viel gemiddeld 45 mm neerslag tegen 55 mm normaal. Vrijwel alle neerslag viel in de eerste tien dagen van de maand. Er waren in De Bilt negen vorstdagen tegen dertien normaal en er waren geen ijsdagen. Vanaf 11 februari was het overwegend zonnig met veel wolkeloze dagen. De Bilt had 137 zonuren tegen 85 normaal.

Maart

Maart was zeer zacht, nat en had een normale hoeveelheid zon. De gemiddelde temperatuur was 8,0 °C tegen normaal 6,2 °C. Op 22 maart werd het in Eindhoven 19,8 °C. Het was nat, er viel 94 mm neerslag tegen normaal 68 mm. In de Bilt kwam de temperatuur op drie dagen onder het vriespunt, normaal telt maart acht vorstdagen. Het koudst werd het in Deelen op 19 maart met -4,5 °C. De hoeveelheid zon lag met gemiddeld

Open Tuinendag in Westbroek nu alles weer groen is.

over het land 129 uren vrijwel gelijk aan het langjarig gemiddelde van 125 uur.

April

April was zeer zacht, zeer zonnig en vrij droog. De maand was met een gemiddelde temperatuur van 10,9 °C in De Bilt tegen normaal 9,2 °C zeer zacht. Goed voor een zevende plaats in de lijst van zachtste april maanden sinds 1901. De maand wisselde enkele koude dagen met winterse buien af met zonnige perioden met zomers warme dagen. Op 7 april steeg het kwik tot 20 °C, waarmee in De Bilt de eerste warme dag van het jaar een feit was. De Bilt telde in april uiteindelijk 9 warme dagen, tegen 3 normaal. De zon scheen hier

Vogels kijken op de Eikensteeg in Maartensdijk hoort bij het voorjaar.

247 uur, normaal 174 uur. Er viel gemiddeld 27 mm neerslag tegen 44 mm normaal.

Mei

Met een gemiddelde temperatuur van 11,7 °C tegen 13,1 °C normaal, was het een koele meimand. Wel was het droog en zonnig. In De Bilt kwam het niet meer tot vorst, waardoor de maand net als normaal geen officiële vorstdagen telt. Op 18 mei kwam de temperatuur in De Bilt voor het eerst deze maand boven de 20 °C. In totaal telde mei zeven warme dagen en geen zomerse dag, maximumtemperatuur 25 °C of hoger, tegen een langjarig gemiddelde van respectievelijk tien en drie. Gemiddeld scheen de zon in De Bilt 226 uur tegen normaal 207 uur. Er viel hier 40 mm regen, normaal is dat 62 mm.

Juni

Juni was extreem warm, nat en zeer zonnig. Met een etmaalgemiddelde temperatuur van 18,1 °C, tegen normaal 15,6 °C in De Bilt was het de warmste juni maand sinds 1901. Opvallend waren ook de hoge minimumtemperaturen, die op 24 en 25 juni rond 20 °C lagen, normaal in juni is dat ongeveer 10 °C. De maand telde in totaal 9 zomerse dagen en 4 tropische dagen, 30 °C of hoger, tegen normaal respectievelijk vijf en één. In De Bilt viel 121 mm neerslag tegen normaal 66 mm en de zon scheen hier 295 uur tegen 194 uur normaal.

Juli

Het warm, vrij droog en zonnig in juli. De etmaalgemiddelde temperatuur in De Bilt was 18,8 °C tegen normaal 17,9 °C. De tegenstellingen waren groot, vooral tussen de vrij koele eerste helft en de extreem warme tweede helft van de maand. Uiteindelijk telde de maand in De Bilt 24 warme dagen, normaal 22, acht zomerse dagen, 1 minder dan normaal en 4 tropische dagen, twee meer dan normaal. Op 28 juli kwam de landelijke hittegolf van 6 dagen ten einde. In De Bilt viel 53 mm neerslag, tegen normaal 81 mm. Juli was een vrij zonnige maand met gemiddeld over het land 236 uren zon, tegen 211 zonuren normaal.

Augustus

De maand augustus was warm, zeer zonnig en vrij droog. De gemiddelde temperatuur in De Bilt kwam uit op 18,4 °C tegen 17,5 °C normaal. Van 23 tot en met 28 augustus was er een landelijke hittegolf, de tweede van deze zomer. Sinds het begin van de waarnemingen was er nog nooit zo laat in het seizoen een landelijke hittegolf. In totaal werden in De Bilt 28 warme dagen gemeten tegen 23 normaal en acht zomerse dagen te-

De lente begint vroeg op het gazon van Jagtlust. (foto Frans Poot)

Een winters tafereel in Westbroek. (foto Robin Pulles)

gen zeven normaal. Er waren drie tropische dagen, boven de 30,0 °C, normaal is dat er één. Gemiddeld over het land viel er 59 mm regen tegen een langjarig gemiddelde van 78 mm. Het aantal zonuren kwam uit op 248 uur tegen normaal 195 uur.

September

De gemiddelde temperatuur was in september met 14,5 °C precies gelijk aan het langjarig gemiddelde. Het was zonnig maar ook vrij nat. In De Bilt werd het op 22 september 26,5 °C, de enige zomerse dag. Normaal telt september twee zomerse dagen. Aan het einde van deze dag volgde een periode met overdag normale temperaturen maar 's nachts temperaturen die met 14,0 °C ruim boven normaal lagen. September telde in de Bilt negen warme dagen

Echt zomer, bloemetjes en bijtjes op het dr. Letteplein.

tegen tien normaal. Er viel hier deze maand 99 mm neerslag tegen 78 mm normaal. De zon scheen in De Bilt 157 uur tegen 138 uur normaal.

Oktober

Oktober was een zachte maand met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 11,6 °C tegen 10,7 °C normaal. Op 13 oktober werd het in een

De herfst kleurt het Van Boetelaerpark. (foto Frans Poot)

groot deel van het land nog een warme dag boven 20,0 °C genoteerd. In De Bilt was dit de enige warme dag van de maand en de laatste van het seizoen. Op 31 oktober kwam het in De Bilt voor het eerst na de zomer tot vorst. Oktober was gemiddeld over het land een natte maand. Er viel 107 mm neerslag tegen 83 mm normaal. Het aantal zonuren was gemiddeld 104 uur tegen 113 uur normaal.

November

Met een gemiddelde temperatuur van 6,4 °C tegen normaal 6,7 °C was november in De Bilt vrij koud. Op 20 november daalde de temperatuur in Woensdrecht tot -4,7 °C, de laagste temperatuur deze maand. In totaal telde de november zeven vorstdagen. Daarbij is de minimumtemperatuur lager is dan 0,0 °C. Dat zijn er twee meer dan het langjarig gemiddelde van vijf. In De Bilt viel 101 mm neerslag tegen normaal 80 mm. Het landelijk gemiddelde uren zon bedroeg 79 uur zon tegen een langjarig gemiddelde van 63 uur. Daarmee was de maand vrij zonnig.

December

De decembermaand beleven we nu. Soms voelt het koud aan, dan weer stormt het, maar een witte Kerst zit er waarschijnlijk niet in. De langjarig gemiddelde temperatuur in de maand december is 3,7 °C.

De nieuwe winkel is een groot succes!
Alle klanten heel erg bedankt.
We wensen iedereen fijne faire feestdagen
en welkom in het nieuwe jaar.

WERELD WINKEL
de fairtrade cadeauwinkel

Hessenweg 168 • 3731 JN De Bilt
030-2342472 • info@wereldwinkeldebilt.nl
www.wereldwinkeldebilt.nl

Fijne kerst!

Parel Promotie
ontwerp • print • druk

0346 - 21 12 15 • www.parelpromotie.nl

Wenst u fijne Feestdagen

Dorpsweg 126
3738 CJ Maartensdijk
T: 0346 - 211285
E: eetbijpeet@gmail.com

STICHTING DELTA DE BILT

wenst iedereen
prettige feestdagen
en een voorspoedig 2020

www.aeresvmbo-maartensdijk.nl
Fijne feestdagen en een leerzaam en gezond nieuwjaar!

AERES VMBO MAARTENSDIJK

**Wenst iedereen
fijne kerstdagen
en een
voorspoedig 2020**

www.bouwman'sloonbedrijf.nl

PODOTHERAPIE MAARTENSDIJK

Fijne feestdagen

085-4894379
www.podotherapieimaartensdijk.nl
Tolakkerweg 217 | 3738 JM Maartensdijk

Kerstdiner Nationaal Ouderenfonds

door Walter Eijndhoven

Meer dan een miljoen ouderen in Nederland zijn eenzaam en hebben nauwelijks sociale contacten. Veel van hen zijn ook met kerst alleen. Het Nationaal Ouderenfonds vindt dat dat anders kan en daarom organiseert zij, in samenwerking met Van der Valk door het hele land kerstdiners. Maar liefst 5000 ouderen krijgen een volledig diner aangeboden.

De kerstdiners zijn bedoeld om ouderen samen te brengen tijdens de feestdagen. Daarnaast kunnen ouderen tijdens de diners in contact komen met mensen uit de buurt, zodat zij ook na de feestdagen meer aanspraak hebben.

De Bilt

In De Bilt werd het kerstdiner op 16 december gehouden in het Van

der Valk Hotel De Biltse Hoek. De coördinatie en organisatie lag in handen van Mens de Bilt en werd gedaan door vrijwilliger Wim Zaal die regelde de uitnodigingen, het vervoer, de invulling van de avond (muziek, kerstverhaal etc.). De bediening werd verzorgd door mensen van de Rotary; Klaas van der Valk hielp zelf ook mee.

Biltse ouderen genieten van het kerstdiner in De Biltse Hoek.

Nieuwjaars feest-concert 2020

Zondag 5 januari 2020 organiseert het Cultureel & Vergader Centrum H.F. Witte traditiegetrouw het Nieuwjaarsconcert; gegeven door het Groot Harmonieorkest van de Koninklijke Biltse Harmonie onder leiding van Vincent van den Bijlaard.

Dit jaar is de muzikale inhoud gericht op het thema 'feest', dat in een populair lichtklassiek programma tot uitdrukking komt. Presentator Frank Drost zal er alles aan doen om er een gezellige en feestelijke middag van te maken.

Het programma van het concert kent geen pauze. Na afloop kunnen de aanwezigen in de ontmoetingsruimte bij een sfeervol achtergrondmuziekje genieten van een glaasje glühwein en diverse Nieuwjaarshapjes, aangeboden door het H.F. Witte Centrum. De laatste jaren is de publieke belangstelling voor het Nieuwjaarsconcert enorm gegroeid. Om teleurstelling te voorkomen wordt geadviseerd vroegtijdig toegangskaarten aan te schaffen.

Voorverkoop

Vanaf 1 december bij het Cultureel Centrum aan het Henri Dunantplein 4 te De Bilt. Indien voorradig zijn er ook voor aanvang van het concert kaarten verkrijgbaar. Het concert begint om 14.00 uur.

Kerstmiddag Zonnebloem

Dit jaar organiseerde de Zonnebloem, afdeling Maartensdijk i.p.v. de traditionele Kerstmiddag een meer actief samenzijn. Onder de inspirerende leiding van Theo en Corrie de Vlieg konden de gasten een kerststukje maken. In veel gevallen met een prachtig resultaat.

Natuurlijk ontbraken de hapjes en de drankjes niet. Toen de stukjes klaar waren, werd er met pianospel van Gerda Vloedgraven nog een aantal kerstliederen gezongen. De dames van de catering en Theo en Corrie de Vlieg zorgden ervoor, dat iedereen met een voldaan gevoel en een mooi kerststukje huiswaarts ging.

Het was de laatste activiteit van de Zonnebloem dit jaar. Voor 2020 is weer een aantal mooie activiteiten gepland. Belangstellenden kunnen voor informatie terecht bij de secretaris, Joke Calis, tel. 0346 212765.

(Frans van Eck)

Zonnebloemgasten maken zelf een kerststukje.

Kerstconcert Kunstenhuis

Een ontroerend hoogtepunt van het traditionele Kerstconcert van het Kunstenhuis, afgelopen zaterdag in de Oosterlichtkerk in Bithoven: een klein maar gevoelig zingend koor van de allerkleinsten zingt het prachtige 'Entre le boeuf et l'âne gris', een van de oudste bestaande kerstliedjes. (Peter Schlamilch)

Je kerstgroet op TV

Maak een leuk filmpje met een persoonlijke Kerst- en/of Nieuwjaarsgroet voor familie, vrienden of wie je maar wilt. Stuur je filmpje naar kerst@regiotvdebilt.nl. De filmpjes worden tussen 17 december en 5 januari uitgezonden op de Facebookpagina en op televisie (Ziggo kanaal 43).

Een paar tips:

- Neem je filmpje horizontaal op en kijk in de lens
- Kies een leuke achtergrond en praat opgewekt
- Maak je filmpje kort maar krachtig, maximaal 15 seconden
- Controleer na de opname of het geluid goed verstaanbaar is
- En... maak vooraf je lens even schoon.

(Richard Breedveld)

**FIJNE FEESTDAGEN
NAMENS
LEERLINGEN
EN TEAM
KIEVIT**

KIEVIT.WERELDKIDZ.NL

Elektrotechniek
van Woudenberg b.v.

*Wij wensen u goede kerstdagen
en een voorspoedig 2020*

Dorpsweg 156

3738 CK Maartensdijk

Atelier Jits Bakker tijdens Kerst geopend

De deuren van het atelier van beeldend kunstenaar Jits Bakker zijn rond kerst twee dagen opengesteld voor publiek. Op donderdag 26 en vrijdag 27 december kunnen belangstellenden van 12.00 uur tot 17.00 uur een kijkje nemen in het historische atelier 'de kooi' en de aangrenzende beeldentuin.

De kunstenaar heeft hier ruim 50 jaar gewoond en gewerkt. De openstelling is een initiatief van de Stichting Jits Bakker Collectie. Gedurende de twee open dagen zullen rondleidingen verzorgd worden door vrienden van de kunstenaar en vrijwilligers van de Stichting Jits Bakker Collectie, om 13.00 uur en 15.00 uur. Een

unieke kans om meer te weten te komen over de mens en kunstenaar Jits Bakker.

Jits Bakker werkte ruim 50 jaar vanuit zijn atelier 'de kooi' in De Bilt. De kunstenaar kreeg in de loop der jaren fameuze opdrachten. Zijn werken bevinden zich in vele musea en particuliere collec-

ties in tal van landen, waaronder Amerika, Engeland, Duitsland, Mexico, Spanje en Portugal. Jits Bakker ontmoette tijdens zijn leven veel wereldleiders en prominenten. Ook het Koningshuis bezit diverse werken van Bakker. Atelier 'de kooi' en beeldentuin zijn gelegen aan De Holle Bilt 16-18 te De Bilt

KERSTMIS 2019

Vogels zonder mist hoog in het heelal waar zachte zielen zweven. Eeuwigheid van ster en maan als bloemen die altijd bestaan.

Met onze aarde-engelen als hoeders zittend op de schouders van ons leven wegen wijzend in het alomtvattend nu.

Wij, het leven belevend met het dagelijks spel van overleven met maar weinig aandacht voor het wezenlijke ervan.

Vrede op aarde. Verlos ons van de nevelen van onze eigenheid op weg naar het Licht waarover nooit de avond valt.

Inge Gorris.

Bridgeopleiding
wenst iedereen een **Gezegend Kerstfeest** en een **voorspoedig Nieuwjaar**, waarin er weer tal van cursussen kunnen worden georganiseerd.

Henk van de Bunt
e-mail: bridgeopleiding@ziggo.nl

KBH bezoekt Weihnachtsmarkt Coesfeld

In het kader van de stedenband tussen De Bilt en Coesfeld heeft de jumelage De Bilt bemiddeld bij een optreden van de KBH op de Kerstmarkt in Coesfeld op 8 december.

Op zaterdagmiddag begon de voorpret, toen een aantal KBH-ers alvast arriveerden in stamhotel Hasselhof. Met een uitgebreid gezamenlijk diner met aansluitend geborrel was de toon gezet voor de zondag. Aangevuld met nog meer muzikanten en supporters brachten zowel het klarinet- als het saxofoonensemble van de KBH wat sfeer op het marktplein. Aanvankelijk koud en nat maar geleidelijk droger en warmer, werd een lekker stukje muziek gemaakt. De kritieken achteraf waren lovend: 'Prachtige muziek, passend bij de tijd van het jaar. Het enthousiasme van de meegebrachte supporters werkte aanstekelijk op de andere bezoekers van de markt!'. (Tine Rigter)

Bart Koole van de KBH: 'Wat een gezellig weekend in Coesfeld'.

Mini Kerstmarkt in Service Centrum De Bilt

Vier jaar geleden nam Wilma Poelgeest van Mens De Bilt het initiatief om een Kerstmarkt te organiseren in het servicecentrum. Vanaf de tweede editie nam vrijwilliger Wendy Veerman het stokje over. Dinsdag 10 december was het al weer de 4e Kerstmarkt.

Ignas de Jong (toetsenbord) en Anneke Iseger (zang) zorgden voor de muzikale omlijsting in restaurant Bij de Tijd, waar de bezoekers ook konden genieten van een glaasje glühwein of chocolademelk. In de gang en verschillende lokalen rond het restaurant hadden standhouders een kraam ingericht met kerstartikelen. De opbrengst daarvan ging naar goede doelen, zoals Reinaerde, Biltse Ouderen, de school voor kinderen met het syndroom van Down op Bali, Kika, Zideris, Stichting het Vergeten Kind, de Wereldwinkel etc. Alles bij elkaar leverde een feestelijke sfeer op. (Frans Poot)

Bezoekers van de mini Kerstmarkt laten zich verrassen.

Volkskerstzang Maartensdijk

Voor de tweeënvijftigste keer werd er een Volkskerstzang in Maartensdijk georganiseerd; dit jaar op maandag 16 december in de sfeervol ingerichte Maartenskerk aan de Nachtegaallaan.

Er was een afwisselend programma met het kerstverhaal, solisten Lolita en Michaëla, het Algemeen Zangkoor Maartensdijk (AZM), het Maartenskoor, Jochem van der Waals en Carola van Iersel op respectievelijk het orgel/de piano en dwarsfluit en natuurlijk muziekvereniging Kunst en Genoegen. [HvdB]

Karin van der Willigen
makelaardij | onroerende zaken

Fijne Kerstdagen

0346 - 281444 / 06 - 36142989
info@kvdwmakelaardij.nl
www.kvdwmakelaardij.nl

Q-Vignes
WINE IMPORT 1993

Q-Vignes wenst u heerlijke Kerstdagen!

Ook voor het beste Kerstdiner-advies, Looydijk 113!

Expositie
Gemeentehuis Jagtlust De Bilt

ART TRVERSE

We gaan weer van start in het nieuwe jaar!

19 januari | 17 maart 2020

BAUKJE SPALTRO
schilderijen

WELHUIS&SMIT
keramische beelden

Zondag 19 januari om 15.00 uur opening

www.arttraverse.nl

Ik wens u fijne en gelukkige dagen toe

Koop Geersing | uitvaartzorg

YARDEN & Geersing

WONEN DOEN WIJ MET ELKAAR

De Biltse Bewonersvereniging Woonspraak wenst u hele gezellige kerstdagen en veel woongenot.

Nieuwe leden en bestuurders gezocht: www.woonspraak.nl

Wij wensen u goede kerstdagen en een gezond en gelukkig nieuwjaar!

Ook in 2020 zijn wij graag uw adres voor loon-, sloop- en grondwerken.

DECEMBER DELUXE

NIX10

PER STUK

8.99

Maximaal 4x de aanbieding per klant

Hertog Jan, Grolsch, Amstel, Palm, Jupiler of Bud

Alle kratten of dozen met
16 flesjes van 0.45 liter of met 24 flesjes van 0.25 - 0.3 liter
Van 14.46 - 16.39

MEGASTUNT

**1+1
GRATIS**

Aviko Bistro, zoete aardappel, Beyerlander aardappeltoefjes of Kwekkeboom Oven & Airfryer snacks

2 zakken van 400 - 750 gram of pakken met 4 - 12 stuks
Van 3.24 - 7.58
Voor 1.62 - 3.79

NU

**1+1
GRATIS**

Hoogvliet noten

2 kuipen van 115 - 275 gram
Van 2.86 - 8.62
Voor 1.43 - 4.31

NU

**2 HALEN
1 BETALEN**

Martini

Prosecco of Asti spumante
Alle flessen van 0.75 liter
Van 16.16 - 18.78
Voor 8.08 - 9.39

2^e PRODUCT

**50%
KORTING**

De Ruijter, Venz, Heinz Sandwich Spread of A-merk mini's broodbeleg

Alle soorten
2 stuks
Van 2.52 - 5.38
Voor 1.89 - 4.03

Deze aanbiedingen zijn geldig van woensdag 18 t/m donderdag 26 december 2019. Zet- en drukfouten voorbehouden. Per combinatie kan de prijs verschillen. Bij 2 halen 1 betalen en 1+1 gratis krijg je 50% korting op de totaalprijs. Bij 2e product gratis krijg je 25% korting op de totaalprijs.

 Hoogvliet

Rond de kerstdagen zijn onze openingstijden aangepast. Kijk op hoogvliet.com/openingstijden wanneer jouw Hoogvliet vestiging geopend is.

Leerlingen HNL en Aeres Mavo naar NRCLive Congres

door Walter Eijndhoven

Twee leerlingen van Het Nieuwe Lyceum (HNL) en één leerling van Aeres Mavo uit Bilthoven kregen dinsdag 12 november de kans hun zegje te doen tijdens het NRCLive Congres over Onderwijs in Utrecht. Diverse onderwerpen kwamen aan bod, waaronder toetsdruk, onderwijsvernieuwingen en de inzet van technologie in het klaslokaal.

De wereld verandert steeds sneller en (toekomstige) werknemers moeten hun leven lang blijven leren, van workshops en korte trainingen tot cursussen en hbo- en universitaire studies aan toe. De 'Toekomst van Onderwijs', het thema van dit jaar, richt zich daarom op technologische onderwijsvernieuwing én het ondenkbare denkbaar maken.

NRC

Om meer te weten te komen over beleving van leerlingen op het gebied van diverse onderwijsvernieuwingen en toetsdruk, interviewde Mirjam Remie, onderwijsredacteur bij NRC, drie leerlingen uit Bilthoven. Hoe staan zij tegenover onderwijsvernieuwing? En hoe maak je de lessen leuker? Onvoorbereid gingen alle drie leerlingen het gesprek aan met Remie. Vanuit de zaal luisterden zo'n 350 docenten (van vmbo tot universiteit) en andere beleidsmakers mee naar de ideeën van Ruben (6vwo), Maraï (5havo) en Fleur (4mavo).

Samenwerken

'Ingrid Sickler (docente Spaans) vroeg aan mij of ik, samen met

Maraï, onze school wil vertegenwoordigen', vertelt Ruben. 'Ik zit nu in de examenklas van het vwo en heb wel wat ideeën over onderwijs in de toekomst. Vaak zijn lessen op school saai. Wissel een les eens af, schakel eens over in Engels, al is het maar één minuut. Dat houdt leerlingen veel meer bij de les. Of stel een nieuwsquiz in bij Nederlands of een ander vak. Als leerling ben je dan meer geneigd het nieuws om je heen bij te houden. En er meer over te lezen'. Maraï is het helemaal eens met Ruben. 'Leerlingen van nu hebben veel meer nodig dan alleen maar luisteren naar een docent of een oefening doen', legt zij uit. 'Laat leerlingen zelfstandig de leerstof uitzoeken en laat hen meer samenwerken'.

Digitaal

Ook op het gebied van gebruik van laptops valt veel te verbeteren binnen het onderwijs. Fleur: 'Het is goed dat scholen met hun tijd meegaan. Bij ons op school krijgt iedere leerling een chromebook. Veel van mijn klasgenoten (mavo4) zijn gewend uit boeken te leren en de leerstof niet digitaal aangereikt te krijgen. Vol-

gens mij is voor de hogere klassen binnen het onderwijs een mix veel beter. Dus boeken en chromebook. En begin in de brugklas direct met digitaal onderwijs. Ruben en Maraï zijn het helemaal eens met Fleur. 'Biedt hogere klassen op school een mix aan van boeken en digitaal en niet alleen via Macbook en start voor brugklassers met voornamelijk digitaal onderwijs'.

Ruben, Maraï en Fleur in gesprek met Mirjam Remie tijdens het NRCLive Congres.

Toetsdruk

Tijdens het NRC-interview kwam ook toetsdruk aan bod. Veel leerlingen ondervinden toetsdruk. Fleur: 'Voor leerlingen met faalangst geeft onze school een speciale training van tien weken. Dat helpt in ieder geval'. Ook op HNL verschilt de toetsdruk per leerling. 'Veel lessen vallen uit door een tekort aan docenten, ook op onze school', geeft Maraï aan. 'Vooral in het examenjaar wil je goed worden voorbereid op de komende examens. Helaas ontbreekt het hieraan nog weleens'. De leerlingen gaven gedurende het interview diverse tips om het onderwijs leuker te maken. Het is aan de docenten om hiermee iets te doen.

**Wij wensen u
fijne feestdagen
en een
voorspoedig
2020!**

Historische Kring
D'Oude School
Opgericht 1992

Lieve mensen,

*Dank voor uw vertrouwen
in ons team en uw
bezoek aan onze salon.
Fijn dat u er was.*

*Wij wensen iedereen gezellige
feestdagen en een gezond en
liefdevol 2020 toe!*

Team Hairdesque

Vuurwerkles voor groep 8

door Walter Eijndhoven

Nu de jaarwisseling er weer aankomt, is het noodzaak vuurwerkliefhebbers voorlichting te geven over veilig afsteken van rotjes, vuurpijlen en siervuurwerk, aldus de Veiligheids Regio Utrecht (VRU). Brandweermannen en -vrouwen gaan dan ook graag het gesprek aan met vooral jongere liefhebbers. Dinsdag 10 december kregen leerlingen van de St. Michaël een bezoek van brandweervrouw Saskia.

De brandweer en andere hulpverleners willen niets liever dan een mooi feest op oudjaarsdag voor iedereen, maar dan wel veilig. Vuurwerk is

leuk, maar heel onvoorspelbaar en een ongeluk zit in een klein hoekje. 'Oudjaar 2018 kregen 35 kinderen tot 9 jaar letsel aan handen, ogen,

oren of andere lichaamsdelen. Van de 10 tot 14-jarigen werden 62 kinderen behandeld en 98 kinderen tussen 15 en 19 jaar', vertelt Saskia.

Water

'Veel jongeren, maar ook volwassenen weten niet wat zij moeten doen met bijvoorbeeld een verbrande hand', vertelt zij verder. 'Vaak laat men koud water over de hand stromen. Fout dus! Veel beter is het om de hand tien minuten te koelen in lauwwarm water (via je arm naar beneden). Als je dan toch naar het ziekenhuis moet, plak dan huishoudfolie over je hand. Huishoudfolie plakt namelijk niet'. De les begint direct met allerlei tips. Handig voor de kids van groep 8, want ja, je weet niet alles.

Categorieën

Vuurwerk wordt onderverdeeld in

drie categorieën: kindervuurwerk F1 (v.a. 12 jaar), bijvoorbeeld sterretjes. De tweede categorie is het minder zware vuurwerk F2 v.a. 16 jaar. Vanaf 18 jaar mag het zwaardere knalwerk (F3) afgestoken worden, zoals vuurpijlen. Saskia: 'Behalve de leeftijdsgrens wordt vuurwerk nog onderverdeeld in legaal en illegaal. Staart op de verpakking een Nederlandse gebruiksaanwijzing, een CE-keurmerk en een verdeling F1, F2 of F3, dan is het legaal vuurwerk. Zo niet, dan heb je waarschijnlijk met illegaal vuurwerk te maken. Vaak heeft dit soort vuurwerk teveel kruit of een te harde knal (meer dan 120 decibel), zodat bijvoorbeeld gehoorbeschadiging kan optreden'.

Duim

Om de kids te laten zien hoe het is om een duim te missen, laat Saskia iedereen z'n schoenveters vastmaken, zonder duim. Het lukte niemand. Saskia: 'Dit is een goede manier om jongeren te overtuigen vooral uit te kijken met vuurwerk. Het is een heel leuk feest, maar alsjeblieft, wees altijd voorzichtig met vuurwerk'. Meer informatie over vuurwerk is te vinden op www.4vuurwerkveilig.nl

Saskia geeft voorlichting hoe Oud & Nieuw veilig door te komen.

*Goede
Feestdagen!*

Westbroekse molenweg 28
in Westbroek

Bakker Os

**en alle medewerkers
wensen u
prettige kerstdagen toe**

Dorpsweg / 0346 - 21 12 35
Maartensplein / 0346 - 21 14 56

GROENLINKS DE BILT

**WENST U FIJNE
FEESTDAGEN
MET ELKAAR!**

WWW.DEBILT.GROENLINKS.NL

De Bruijn
meubel- & interieurbouw

wenst u
FIJNE FEESTDAGEN
— en —
EEN GOED 2020

Pr. Christinastraat 3 ♦ 3615 AE Westbroek ♦ Tel: 06 - 52 34 15 31
info@debruijninterieurs.nl ♦ www.debruijninterieurs.nl

**RESTAURANT HELDEN WENST IEDEREEN CULINAIRE
FEESTDAGEN EN EEN SPECTACULAIRE JAARWISSELING**

Voor reserveringen kunt u contact opnemen via
✉ maartensdijk@heldenrestaurant.nl
☎ 030 200 41 44 of 06 152 640 45
Kon. Wilhelminaweg 126, 3738MC Maartensdijk

DE MOOISTE WIJNEN VOOR HOLLANDSE PRIJZEN

- Bij het Bilthovense Wijnhuis Zuid is het vanaf nu altijd 7,5% korting op jouw favoriete wijnen! Hoe? Door het kosteloos deelnemen aan een uniek smaak- en spaarprogramma, waarbij elke wijnliefhebber op een eenvoudige wijze zijn of haar ideale wijn ontdekt en tegelijkertijd spaart voor onder andere mooie wijnen.

- Met meer dan 400 wijnen in de winkel en website van Wijnhuis Zuid, is er altijd genoeg keuze voor elke wijnliefhebber. Waar bij andere wijnwinkels de wijnen vaak ingedeeld worden op bijvoorbeeld land of kleur, worden ze hier ingedeeld op acht verschillende smaakstijlen. Dát maakt Wijnhuis Zuid zo speciaal.

- Om te bepalen wat iemands favoriete smaakstijl is, heeft Wijnhuis Zuid een hele handige online tool bedacht, het "Persoonlijk Smaakprofiel". Aan de hand van een 15-tal vragen stuurt dit programma je naar passende wijnen die aan jouw smaak voldoen. Niet alleen reuze interessant, maar ook nog eens handig om een goede keuze te kunnen maken. Je komt dus niet thuis met wijnen die mijlenver van jouw smaakvoorkeur af liggen.

- Wijnhuis Zuid helpt je dus graag een handje in je zoektocht naar de mooiste wijnen! Daar houdt het echter niet mee op, want nadat het Persoonlijk Smaakprofiel jou een bepaalde smaakstijl heeft toegewezen, kan er in de winkel gericht gezocht worden naar wijnen die binnen deze stijl vallen én heb je de mogelijkheid om kosteloos deel te nemen aan het 'Cash-for-Wine' programma.

- Met Cash-for-Wine wordt maar liefst 7,5% van de totale aankoop in de winkel op een account bijgeschreven, die een volgende keer besteed kan worden in de winkel. Zo heb je dus altijd korting, bij elke aankoop weer. Je bepaalt overigens zelf hoe je het gespaarde cashbedrag uitgeeft. Misschien heb je je oog laten vallen op die ene prachtige fles wijn, wil je een master class volgen of maak je graag met je vrienden een thuisproeverij mee. Het kan allemaal met Cash-for-Wine.

- Je ontdekkingsreis start bij Wijnhuis Zuid aan de Julianalaan 4 in Bilthoven, parkeren kan voor de deur. In de winkel kun je je Persoonlijk Smaakprofiel laten vastleggen én je gelijk aanmelden voor het spaarprogramma 'Cash-for-Wine'. Voor degene die graag nu al zijn of haar smaakprofiel wil ontdekken, kan dit doen op smaakprofiel.wijnhuiszuidbilthoven.nl. Het aanmelden voor het spaarprogramma dient wél in de winkel te gebeuren.

Wijnhuis Zuid | Julianalaan 4 | Bilthoven | 030 - 3072020

www.wijnhuiszuidbilthoven.nl | info@wijnhuiszuidbilthoven.nl

7 jaar garantie

100 dagen op proef

GEZIEN OP TV!

~~799,-~~
699,-
100,- KORTING

SAMSUNG
WASMACHINE
WW8BM6420BW/EN QUICKDRIVE

A++	8	1400
ENERGIE	KILO	TOEREN

* Acties lopen via Samsung en zijn geldig t/m 31-12-2019

SETPRIJS
SOUNDBAR PHILIPS THE MATCH
HTL 3325 T.W.V. 150 EURO

PHILIPS
UHD TV
55PUS7354

A	55"	123,6	SMART
ENERGIE	DIAGONAAL	CM BREED	TV

*U ontvangt 150 euro kassakorting bij gelijktijdige aanschaf van de Philips 'The Match' Soundbar HTL3325
Actie is geldig t/m 29-12-2019

~~1148,-~~
998,-*
150,- KASSAKORTING

GRATIS*
CADEAUPAKKET
T.W.V. 50,-

PHILIPS
AIRFRYER
HD9650/90 AVANCE COLLECTION AIRFRYER XXL

*Actie loopt via Philips en is geldig van 3-12-2019 t/m 31-12-2019

~~249,-~~
199,-
50,- KORTING

CADEAU
ATAG GRILLPLAAT
GP2240 T.W.V. €219

PELGRIM
INBOUW INDUCTIE KOOKPLAAT
IDK 862 ONY

4	JA
KOOKZONES	SMART INDUCTIE

Speciaal geschikt voor deze inductie kookplaat

889,-

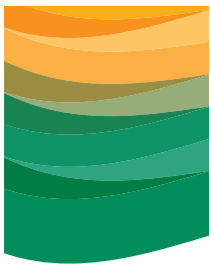
Druk- en zetfouten onder voorbehoud. Aanbiedingen geldig tot 2 weken na publicatie.

WETERINGS

Hessenweg 194D, 3731JN De Bilt
030-2074204

ELECTROWORLD.NL

Veilig het nieuwe jaar in!

Nog een dag of tien en het is weer tijd voor oliebollen, vuurwerk en knallende champagnekurken. Tijd voor gezelligheid, maar ook voor veiligheid. De gemeente neemt daarom elk jaar rond de jaarwisseling een aantal extra maatregelen om het een feest voor iedereen te kunnen laten zijn.

Vuurwerkvrije zones

Rond de volgende locaties mag tussen 31 december 2017, 18.00 uur en 1 januari 2018, 2.00 uur geen vuurwerk worden afgestoken (zgn. vuurwerkvrije zones). Dit zijn in De Bilt: verpleeghuis De Rinnebeek (Sint Laurensweg), Weltevreden (Prof. Dr. Debeyeweg), Fraterhuis St.-Jozef (Schortel-doeksesteeg) en hospice Demeter (Weltevreden). In Bilthoven: Huize Het Oosten (Rubenslaan), d'Amandelboom (Noord Houdringelaan), De Koperwiek (Koperwieklaan), De Schutsmantel (Gregoriuslaan), De Bremhorst (Jan van Eijcklaan) en de kinderboerderij (Melkweg). In Maartensdijk zijn vuurwerkvrije zones ingesteld rond Dijkstate (Maertensplein). Tevens is in de Dierenweide te Maartensdijk een vuurwerkvrije zone ingesteld.

Op www.debilt.nl vindt u een kaart en het aanwijzingsbesluit van het college van burgemeester en wethouders.

Kopen en afsteken van vuurwerk

Vuurwerk mag alleen gekocht of afgehaald worden op zaterdag 28 december, maandag 30 december en dinsdag 31 december door personen van 16 jaar en ouder. De gemeente De Bilt heeft een verkoopvergunning verleend aan: René Profile aan de Hessenweg 131 en Freewear aan de Hessenweg 154 in De Bilt en aan Firma Van der Neut aan de Groenekanseweg 9-13 in Groenekan.

Afsteken is alleen toegestaan op 31 december tussen 18.00 uur en 2.00 uur (nieuwjaarsnacht) en is daarbuiten om dus strafbaar.

Controle op vandalisme

De politie werkt nauw samen met de gemeente, de brandweer en het Openbaar Ministerie om de jaarwisseling feestelijk en veilig te laten verlopen. Alle 'hotspots' voor vandalisme worden extra gecontroleerd. Daarnaast sluiten we diverse hondenhaltes en afvalbakken en gaan alle ondergrondse verzamelcontainers voor restafval, de bovengrondse verzamelcontainers voor PMD en de textielcontainers tijdens de jaarwisseling op slot.

Voorkom vernielingen en brandstichtingen

Zet alle brandbare materialen achter slot en grendel en uw kliko's indien mogelijk in de schuur. Geen brandbare materialen op straat: oud papier of vuil naast verzamelcontainers en uw oude kerstboom vormen een makkelijk doelwit van brandstichting.

Snel opruimen vuurwerk

Op nieuwjaarsdag gaan veel jongeren en kinderen op zoek naar vuurwerk, dat het eerder niet deed (zogenoemde weigeraars) en steken dat opnieuw aan. Dit kan dan ongecontroleerd ontploffen en tot ernstige verwondingen leiden. Begin daarom meteen na het afsteken met het opruimen van uw vuurwerkafval. Als u dit nat maakt, kan het gewoon in de grijze kliko.

Raadsvergadering

De gemeenteraad vergadert op donderdag 19 december vanaf 19.30 uur in de Mathildezaal van het gemeentehuis in Bilthoven. Naast het Vragenhalfuur, de Lijst Ingekomen Stukken en eventuele moties vreemd aan de agenda zijn de onderwerpen (onder voorbehoud):

- Vaststellen kaders voor uitwerking Ruimtelijk Economisch Programma U10
- Vaststellen Verordening doelgroepen sociale en middenhuur-woningen
- Vaststellen Nota Regionale koers voor inkoop Jeugd en Wmo 2020 – 2025
- Vaststellen Verordening maatschappelijke ondersteuning De Bilt 2019
- Vaststellen Strategische kaders Participatiewet

Agenda's en bijbehorende stukken van raads- en commissievergaderingen vindt u op debilt.raadsinformatie.nl. Daar kunt u de vergaderingen ook live volgen.

Nieuwjaarsreceptie

Het gemeentebestuur nodigt u van harte uit voor de Nieuwjaarsreceptie op donderdag 9 januari vanaf 19.30 uur in de Mathildezaal van het gemeentehuis in Bilthoven. Burgemeester Sjoerd Potters zal die avond zijn nieuwjaarstoespraak uitspreken. Een ieder is van harte welkom!

Kerstboomnetten bij restafval

Wanneer u een kerstboom koopt, zit er vaak een kunststof net omheen. Deze netten kunt u bij het restafval doen. Gooi ze niet weg met het PMD-afval. De netten raken verstrikt in de sorteerinstallaties met grote steringen als gevolg.

Werk in uitvoering

Hieronder treft u nieuw geplande werkzaamheden. Kijk voor het meest actuele, volledige overzicht op www.debilt.nl/wegwerkzaamheden.

Bilthoven:	Neptunuslaan vanaf Planetenbaan tot Uranuslaan, rioolrenovatie; van 6 januari tot 27 januari 2020.
Bilthoven:	Obrechtlaan, riool- water renovatie; van 13 januari tot 29 mei 2020.
De Bilt:	Burg. de Withstraat, verkeershinder i.v.m. asbestbetonvervanging van gas/ en waterleiding; tot 20 januari 2020.
De Bilt:	Ambachtstraat, rioolrenovatie; van 13 januari tot 2 maart 2020.

Gedurende het hele jaar worden diverse snoeiwerkzaamheden en reparaties aan het wegdek, openbare verlichting en de riolering uitgevoerd.

Afvalkalender 2020

De afvalkalenders voor 2020 zijn voor de kerst af te halen op de bekende punten: één die vooral het noordelijk deel van Bilthoven dekt, één voor De Bilt en het zuidelijke deel van Bilthoven en één voor de dorpen Maartensdijk, Groenekan, Hollandsche Rading en Westbroek.

Op elke afvalkalender staat een kaartje waarop u kunt zien in welk inzamelgebied u woont en welke kalender voor u geldt.

Nieuwe ophaaldagen

Vanaf januari vindt de inzameling van PMD elke twee weken plaats op de woensdag. Het restafval kunt u om de drie weken op vrijdag aan de straat zetten. De ophaaldag voor het GFT-afval uit de keuken blijft op de maandag om de twee weken en in de zomermaanden elke week.

Afhaalpunten

Een papieren exemplaar voor uw inzamelgebied kunt u voor de kerst afhalen bij de receptie van het gemeentehuis, de bibliotheek en de Schutsmantel in Bilthoven, bij de Milieustraat en Servicecentrum MENS De Bilt in De Bilt, bij

de Vierstee en Dijkstate in Maartensdijk, bij de Groene Daan en Firma Van der Neut in Groenekan, bij Perron Peet en het Dorpshuis in Hollandsche Rading en in het Dorpshuis in Westbroek. U kunt uw afvalkalender ook downloaden van www.debilt.nl/afval.

Afvalwijzer

De AfvalWijzer is een app, die u op uw smartphone kunt installeren. Hiermee kunt u uw eigen afvalkalender raadplegen. Meer hierover vindt u op www.mijnafvalwijzer.nl. De gemeente De Bilt streeft ernaar om het papiergebruik terug te dringen. Helpt u ons daarbij door de app te gebruiken?

Zie www.debilt.nl/afval voor meer info over afval scheiden, hergebruik van afvalstoffen of de gemeentelijke afvalinzameling.

Gewijzigde openingstijden feestdagen

Datum	Gemeentehuis	Milieustraat
24 december (kerstavond)	08.30-17.00 uur	09.00-16.00 uur
25 december (eerste kerstdag)	Gesloten	Gesloten
26 december (tweede kerstdag)	Gesloten	Gesloten
27 december	Gesloten	09.00-16.00 uur
31 december (oudjaarsdag)	08.30-17.00 uur	09.00-13.00 uur
1 januari (nieuwjaarsdag)	Gesloten	Gesloten

Korting via Maartensdijks zonnecollectief

Enthousiaste dorpsbewoners hebben via hun Maartensdijks Zonnepanelen Collectief collectieve korting geregeld bij een leverancier van zonnepanelen. En het mooie is: iedereen in onze gemeente kan eraan meedoen als hij of zij wil profiteren van de korting op zonnepanelen op het dak van het huis. Tientallen inwoners gingen u al voor. De offertes voor

de eerste 400 zonnepanelen zijn goedgekeurd en daarmee mogen we de initiatiefnemers feliciteren. Wilt u weten wat deze collectiviteitsregeling voor uw duurzame energieopwekking kan betekenen, neem dan contact op met Edwin Plug via edwin.plugin@koningenhartman.com.

Gemeente De Bilt

Postbus 300 • 3720 AH Bilthoven
Soestdijkseweg Zuid 173 • 3721 AB Bilthoven
(030) 228 94 11 • info@debilt.nl • www.debilt.nl

Openingstijden sneloket en informatiebalie:
ma, wo, do en vr 8.30 - 17.00 uur,
di 8.30 - 19.00 uur

Burgerzaken, zorgloket, vergunningenloket en
bedrijvenloket: uitsluitend op afspraak

De Milieustraat:
Weltevreden 22 • (030) 228 96 26
Openingstijden: Ma 13.00 tot 16.00 uur,
di t/m za 9.00 tot 16.00 uur.

Melding gevaarlijke situaties buiten kantoor-
tijden: (06) 558 76 775

Stookalert houtkachels

Op www.rivm.nl/stookalert kunt u zich aanmelden voor een waarschuwing per e-mail als de weersomstandigheden ongunstig zijn om de open haard of houtkachel aan te steken. Zo voorkomt u dat burens last krijgen van rook uit uw schoorsteen. Zie www.stookwijzer.nu voor tips over antwoord stoken van haard of kachel.

Op ‘t bankje

De somberte van de donkere dagen voor Kerstmis wordt enigszins verlicht door de vele lichtjes die je overal ziet. Sterren voor de ramen, kerstbomen in huizen en ook in veel tuinen staan bomen met lampjes. Overal zie je mensen met volle boodschappentassen en karretjes lopen. Er wordt flink ingekocht want bij Kerstmis hoort flink gegeten en gedronken te worden. Ik stel me voor hoe het tweeduizend jaar geleden in de kerstnacht geweest moet zijn. Geen plaats in de herberg en in de stal zal het beslist koud en donker geweest zijn. Ik probeer me ook voor te stellen hoe het gegaan zou zijn als het in deze tijd had plaatsgevonden. Zo aardig zijn we nou ook weer niet tegen vreemdelingen. Als ik bij mijn vertrouwde bankje kom zie ik dat er iemand op ligt onder een oude paardendeken. Ik schrik er een beetje van en aarzel of ik op het plekje dat nog overblijft wil gaan zitten. Ik besluit het toch doen, het is tenslotte ook een beetje mijn bankje. Als ik net zit komt de jonge man die er ligt half overeind. Hij heeft een ongeschoren, maar vriendelijk gezicht. ‘Wilt u het Straatnieuws kopen?’, vraagt hij en haalt een blad uit een plastic tasje. Ik moet een beetje lachen. Ik neem de situatie in ogenschouw en constateer dat het bepaald niet aangenaam moet zijn op deze manier te liggen. ‘Is het niet een beetje koud zo buiten op een bankje?’, vraag ik. Hij glimlacht en komt nu helemaal overeind. ‘Ach mijnheer, ik ben het al een beetje gewend. Ik heb net een paar uur bij de supermarkt gestaan, maar de mensen gaan meestal naar iets anders kijken als ze mij zien staan. Ik heb er maar een paar verkocht.’ Ik bedenk dat ikzelf ook vaak met mijn houding geen raad weet als ze met Straatnieuws bij de supermarkt staan. Aan de ene kant wil ik vriendelijk groeten, aan de andere kant vind ik dat ik er dan ook een moet kopen en dat wil ik

Op ‘t bankje

Ik heb het een beetje koud maar kan toch niet nalaten even op het bankje te gaan zitten. Het wordt al vroeg donker deze dagen voor Kerstmis. Wel zie je overal lichtjes. In de huizen, voor de ramen en ook in tuinen doen ze steeds vaker lampjes in bomen. Het heeft wel wat en je krijgt er toch een speciaal gevoel bij. Een wat oudere, goed uitziende dame komt met een knikje bij me zitten. Samen kijken we naar de mensen die steeds maar weer met volle boodschappentassen langslopen. De lichtjes vormen er een heel fraai decor bij. ‘Dáár heb ik in ieder geval geen last van’, zegt de vrouw naast me als er een jonge vrouw zichtbaar moeizaam met twee overvolle tassen voorbij sjokt. De nadruk die ze op het woord ‘daar’ legt doet mij vermoeden dat ze dan ergens anders wel last van moet hebben. ‘Nee, ik hoef voor de kerstdagen niets in huis te halen’, zegt ze met een blik die nou ook niet uitstraalt dat ze daar erg blij om is. ‘De eerste kerstdag zijn we bij mijn ene dochter en de tweede bij de andere. Ik zie er zo tegenop. Het lijkt wel of ze met elkaar competitie voeren wie het meest uitgebreide kerstdiner kan samenstellen. Het begint met een voorgerecht, dan een tussengerecht, een hoofdgerecht, nagerecht....’ Ze zwijgt even en zucht diep. ‘Alleen al bij de gedachte eraan krijg ik het benauwd. En dat twee dagen achter elkaar. Het wordt ieder jaar gekker en uitgebreider en je kan er niet onderuit. Mijn man heeft er geen moeite mee en vindt het wel gezellig, maar van mij hoeft het niet. Met gewoon een bordje aardappelen, spruitjes en een stukje vlees maak je mij veel gelukkiger. Het gaat nu al een paar jaar zo en het is heel moeilijk om aan die traditie een eind te maken. Het ene

Op ‘t bankje

Op woensdag 4 januari 1995 verscheen het eerste nummer van De Vierklank. En daarbij bleef het gelukkig niet; het was het begin van vele jaargangen leesplezier.

In 2002 ontmoet de redactie Maerten, die vanaf dat moment het Lezersgilde van De Vierklank verblijdt met een onuitputtelijke reeks van Ontmoetingen ‘Op ‘t Bankje’.

Met Maerten bladerden wij in onlangs in het Vierklankarchief en kozen we een aantal speciale Op ‘t Bankje-Kerstontmoetingen uit.

Henk van de Bunt

niet altijd. ‘Slaap je ook buiten?’, vraag ik. Voor mijn gevoel zijn daklozen mensen die altijd in de open lucht moeten slapen. Hij glimlacht en zegt: ‘Nee hoor, meestal haal ik voldoende geld op om een slaappleats te betalen en ik ben gelukkig niet verslaafd. Als je moet scoren voor drugs wordt het heel wat moeilijker. Ik heb gewoon zelf een rotzooi van mijn leven gemaakt. Schulden, relatie naar de knoppen, huis uitgezet en zo kwam van het een het ander. Maar ik ben niet zielig hoor, ik ben op mijn manier best gelukkig met mijn bestaan. Ik denk altijd dat het misschien allemaal nog een keer goed gaat komen.’ Ik weet niet wat ik er op moet zeggen, maar voel veel sympathie voor de man. ‘O.k., geef me maar een Straatnieuws’, zeg ik dan maar. Ik pak mijn portemonnee en zie dat ik alleen een briefje van twintig euro heb. Weer is er die twijfel. Wat zal ik doen, als ik vraag of hij kan wisselen zal hij dat vast niet kunnen. Dan zie ik weer veel mensen met uitpuilende boodschappentassen voorbij komen. Een en al overdaad en mijn besluit staat vast. Ik geef hem het twintig eurobiljet. ‘Laat maar zitten’, zeg ik met een royaal gebaar. Ik wens hem prettige Kerstdagen, maar ben er zeker van dat ik tijdens het kerstdiner nog wel eens aan hem zal denken.

Maerten (2002)

jaar de eerste dag bij Anita en de tweede bij Saskia en het jaar daarop omgekeerd. De hele dag zit ik er met een opgeblazen gevoel. En als je na afloop denkt even wat beweging te krijgen door bijvoorbeeld de afwas te gaan doen lukt dat ook niet, want ze hebben een afwasmachine die dat voor ze doet. Ik schaam me af en toe wel een beetje dat ik zo ontevreden ben vanwege de overdaad, terwijl er zoveel honger in de wereld is. Toch ben ik altijd weer blij als het de 27ste is. Dan begin ik weer een paar dagen te vasten om weer op gewicht te komen.’ Ze zwijgt en je merkt aan alles dat ze voor zich ziet wat er allemaal gaat komen. ‘Maar sjouwen met volle tassen is er in ieder geval niet bij’, zegt ze ironisch. ‘Met oud en nieuw wil ik altijd lekker thuisblijven. Gewoon televisie kijken en om twaalf uur een borrel met de burens. Nee daar zie ik niet tegen op. Dan heb je de volgende dag weer een heel nieuw jaar voor je en wordt het ook elke dag weer lichter.’ Ik bedenk of ik de vrouw wel prettige kerstdagen moet wensen, want voor haar lijkt het me één brok ellende. Ik hou het daarom maar op gezegende kerstdagen en zeg haar dat ik hoop dat er vrede op aarde mag zijn. ‘Laten we dat dan maar hopen’, zegt ze en gaat verder.

Maerten (2003)

Op ‘t bankje

‘U heeft de buit weer binnen’, zeg ik tegen de man die bij me komt zitten. Hij heeft een tamelijk groot pakket bij zich, dat hij naast zich op het bankje zet. ‘Ja, ieder jaar krijg ik op mijn werk een kerstpakket, maar het gaat meer om het idee dan om de inhoud. Er zitten altijd dingen in die ik nooit gebruik en na een jaar blijkt dat er heel veel van die blikjes die erin zitten weggegooid kunnen worden omdat de houdbaarheidsdatum vervallen is. Voor mij hoeft het eigenlijk niet.’ Het klinkt me wat ondanbaar in de oren en ik denk dat de man iemand is die altijd wat te mopperen heeft, maar hij heeft toch een verhaal. Hij vertelt dat zijn vrouw een paar jaar geleden is overleden en dat hij nu heel anders tegen het leven aankijkt. ‘Kerstmis is een groot commercieel gebeuren geworden. De een versiert zijn huis nog uitbundiger dan een ander. Ik zal er niet van opkijken als er nog eens een keer met kerstmis een lichtjesroute wordt georganiseerd om versierde huizen te bekijken. Wat dat versieren met de kerstgedachte te maken heeft weet ik niet. Ik las in de krant dat in Hasselt in België een door kunstenaars gemaakte alternatieve kerststal op last van de pastoor en de burgemeester moest worden vervangen door een traditionele stal vanwege de ontblote boezem van

Op ‘t bankje

Het is donker en koud. De kerstverlichting die je overal in huizen en tuinen ziet straalt wat warmte uit, maar verder is het somber. Voorbijgangers lopen met opgestoken kragen snel voorbij, zonder mij een blik waardig te gunnen. De donkere dagen voor Kerstmis hebben iets mysterieus. Mensen op straat lijken schimmen. Iedereen wil snel naar huis, want daar is het warm en zijn de lichtjes. Ik vraag me kleumend af wat ik op het bankje doe. Ga toch lekker naar huis, denk ik. Net als ik dat ook wil gaan doen zie ik twee donkere gestalten wat sjokkend op me afkomen. Het blijken een man en een vrouw te zijn. Ze zien er wat sjofel gekleed uit. Bij het bankje zorgt de man er heel attent voor dat de vrouw goed kan zitten. Ze kijkt wat verloren, maar tevreden voor zich uit en gaat dicht tegen de man aanzitten. Hij kijkt er vertederd naar. ‘Zit je goed zo’, vraagt hij. Ze kijkt de man met een tevreden glimlach aan. Pas wanneer de man het idee heeft dat alles naar wens van de vrouw is wendt hij zich tot mij. ‘Mijn vrouw dementeert en kan maar weinig opnemen van wat er in haar omgeving gebeurt. Bij mij voelt ze zich veilig.’ De vrouw lijkt nog wat dichter tegen haar man aan te kruipen. ‘Het is nu bijna Kerstmis en ik heb haar beloofd dat we naar de verlichting gaan kijken. Vanaf dit bankje zie je heel goed de verlichte bomen in de tuinen en ook de lampjes in de huizen. Daar geniet ze heel erg van’, vertelt de man. Hij zwijgt en kijkt af en toe zorgzaam naar zijn vrouw. Uit haar blik kun je niet opmaken of ze geniet, of gewoon voor zich uitkijkt. De man weet het wel. ‘Ellie geniet nu echt van de kerstverlichting’, zegt hij. De vrouw

Maria Magdalena die ze hadden gemaakt. Dat stoort dus wel, maar commerciële uitwassen zijn gewoon ’ De man schudt zijn hoofd. ‘Ze vragen me ook iedere keer wat ik met de feestdagen doe, want als je alleen bent en niet mee wil doen aan een eetpartij, dan ben je zielig. Ik hoorde dat daklozen rond de kerst van alles toegestopt krijgen omdat het kennelijk bij de kerstgedachte hoort. Er zijn ook mensen die zo’n dakloze graag willen uitnodigen voor het kerstdiner. Misschien om hun geweten te sussen. Er is rond de kerst zelfs een tekort aan daklozen heb ik gehoord. Na de kerst mogen ze de kou weer in’, zegt hij schamper. Is de man verbitterd of een realist vraag ik me af. ‘Ik zou er helemaal niet gek van opkijken als er iemand brood ziet in een soort uitzendbureau voor daklozen met kerst. Kan je er een inhuren, want de commercie ligt overal op de loer.’ Hij kijkt weer wat somber voor zich uit. ‘Ik luister wel altijd naar de kerstboodschap van de koningin. Ik heb begrepen dat ze die zelf schrijft en dat doet ze erg goed.’ Weer kijkt hij stil voor zich uit, alsof hij de majesteit hoort spreken. ‘Ja, kerstboodschappen. Voor de meeste mensen betekent dat inslaan bij de supermarkt.’ Hij moet er zelf om lachen. ‘U moet niet denken dat ik een zwartkijker ben hoor, alleen wil ik niet meedoen aan dat massale gedoe. Ik geniet toch wel, gewoon met mooie muziek en een goed boek.’ Het begint inmiddels al donker te worden en in de huizen waar we vanaf het bankje op kijken wordt overal de kerstverlichting ontstoken. Het ziet er best gezellig uit, dat moet de man ook toegeven. ‘Ja, ik heb er niets op tegen dat mensen uitbundig feestvieren, het heeft alleen niets met kerstmis te maken. Ach misschien koop ik toch nog een klein kerstboompje en maak het me met kaarsen gezellig’, zegt hij. Ik wens hem fijne dagen en denk dat hij die best sfeervol zal doorkomen.

Maerten (2005)

kijkt hem met een lichte glimlach liefdevol aan. Het stemt de man tevreden en hij knijpt in haar hand. Ze lijkt erg te genieten van de omgeving. Het is een heel vreedzaam gezicht. ‘Het valt niet altijd mee, maar met wat hulp redden we het samen wel. Zolang ik het aankan wil ik haar blijven verzorgen, maar ik kan haar geen moment alleen laten. Gelukkig kan ze regelmatig naar de dagopvang en kan ik nog wat voor mezelf doen. Boodschappen doen we meestal samen, maar dan moet ik goed oppassen dat ze niet van alles in het karretje stopt.’ De man kijkt weer zwijgend voor zich uit. Op de straat bij het bankje lopen af en toe mensen voorbij. Sommigen dragen een groot kerstpakket, anderen sjouwen met zware tassen of slepen een kerstboom voort. Soms kijken ze meewarig naar die drie rare mensen die met dit weer zo nodig op het bankje moeten gaan zitten. ‘Doet u ook nog wat met Kerstmis’, vraag ik de serene stilte doorbrekend. Ik voel direct dat het een onbescheiden vraag is. Waar bemoei ik me mee. Maar de man vindt het kennelijk helemaal niet erg. Ik denk zelfs dat hij het fijn vindt om over zijn situatie te praten. ‘Nee, niets speciaals. Voor ons is het een dag als alle anderen. Ach, eten is tegenwoordig geen probleem meer en meestal zijn er mooie programma’s op de televisie. Onze dochter is met man en kinderen naar hun huis in Frankrijk. Tot een paar jaar geleden gingen wij ook mee, maar dat gaat niet meer.’ De vrouw zegt helemaal niets, maar lijkt het wel naar haar zin te hebben. Als het heel licht begint te sneeuwen wordt het tijd om op te stappen. ‘Kom meisje, we gaan naar huis’, zegt hij met een lieve stem. Ze staan op en lopen langzaam de duisternis in.

Maerten (2007)

Leerlingen Van Dijkschool doen mee aan ANWB Streetwise

door Walter Eijndhoven

Woensdag 11 december deden leerlingen van de Van Dijkschool in Bilthoven mee met een onwijs leuk en leerzaam programma: ANWB Streetwise, zodat kinderen veiliger kunnen deelnemen aan het verkeer. De kids namen deel aan diverse onderdelen, zoals een fietsparcours op het schoolplein, opblaasbare auto's en theorieles.

Streetwise bestaat uit een pakket praktische en interactieve verkeerslessen voor alle groepen binnen het basisonderwijs. Gemeenten, maar ook scholen nemen velerlei maatregelen om de verkeersveiligheid van schoolkinderen te vergroten. Volgens de ANWB is echter één ding heel moeilijk te regelen, namelijk het gedrag van verkeersdeelnemers. Kinderen leren alleen in de praktijk hoe zij beter kunnen omgaan met het steeds drukker wordende verkeer. De ANWB voelt zich nauw betrokken bij verkeersveiligheid en heeft daarom het pakket ANWB Streetwise ontwikkeld, voor alle leerlingen van de basisschool.

Diverse onderdelen

Al vroeg in de ochtend waren de instructeurs van de ANWB druk in de weer op de Van Dijkschool. Voor de school, op het schoolplein en in de klassen werd aan alle acht groepen lesgegeven, zowel theorie als praktijkoefeningen. Net als alle scholen vindt ook de Van Dijkschool het belangrijk dat haar leerlingen zich veilig in het verkeer begeven. Daarom nodigde zij de ANWB uit om verkeerslessen te komen geven.

Remweg

Voor het zover was, moest de school allerlei maatregelen nemen om de lessen zo goed mogelijk te

laten verlopen. Een gedeelte van de Van Dijklaan werd afgesloten en er werden hekken en verbodsborden geplaatst. gedurende de dag mocht elke groep in een ANWB-auto plaatsnemen en konden zij ervaren hoe het is als een automobilist, met een vaart van 50 km/u, hard moet remmen voor overstekende verkeerdeelnemers. 'Sommige kinderen vinden dit een heel spannend gedeelte', vertelt Eline, één van de leerkrachten. De ANWB-instructeur reed af een aan

met de kinderen, goed vastgesnoerd in de gordels, trok op tot ongeveer 50 km/u en remde zo hard mogelijk. Tijdens de les vertelden de kids dat zij zo'n lange remweg toch niet hadden verwacht. Desiree, de instructeur, vertelt: 'De meeste kinderen verwachten dit niet, vandaar dat zo'n instructiedag heel nuttig is'.

Fietsparcours

Voor het fietsparcours moesten alle leerlingen hun eigen fiets meenemen. Een parcours goed afleggen viel nog niet mee en diverse leerlingen lagen (bijna) op de grond. Hand uitsteken, naar links en rechts kijken, niet te hard door de bocht, recht vooruit kijken als je over een plank fietst, de instructeurs gaven vele tips om maar vooral veilig door het verkeer te komen.

Een interessante, maar vooral ook leuke dag om je eigen veiligheid in het verkeer te vergroten.

Paarse Vrijdag op Aeres VMBO Maartensdijk

Vrijdag 13 december was het Paarse Vrijdag en ook Aeres VMBO Maartensdijk deed mee aan deze actiedag. Uitgangspunt voor deze dag is dat iedere leerling en docent zich veilig moet kunnen voelen op en rondom school ongeacht of iemand hetro, lesbisch, homo, bi, transgender of interseks is.

Bij de ingang stond er een grote ballonnenboog en aan de vlaggenmast hing de regenboogvlag om aan te tonen dat ook Aeres VMBO Maartensdijk deze actiedag volmondig ondersteunt. Bij binnenkomst konden de leerlingen een paars bandje en/of een paarse krans ophalen, zich laten schminken en gebruik maken van de nagellakstudio.

Extra

Klas 2D kreeg dit jaar een extra voorlichting over Paarse Vrijdag. Na een introductie-les waarin werd gesproken over wat de betekenis van de afkortingen LHBTi+ en wat zij daarvan vonden, werd de klas het tweede uur bezocht door wethouder Anne Brommersma van de gemeente de Bilt en de voorzitter van COC Midden-Nederland Simon Timmerman. Zij gingen in gesprek met de leerlingen over onder andere seksuele diversiteit / veiligheid op school/ jezelf kunnen zijn. Ook kregen de leerlingen de ruimte om aan betrokkenen vragen te stellen.

(Koen van Kessel)

Na de les overhandigt wethouder Brommersma de regenboogvlag aan Gerda Casteel (directeur Aeres VMBO Maartensdijk), Koen van Kessel (docent en organisatie Paarse Vrijdag), Niels van Schuijlenborgh (leerling) en Chava van Berkel (leerling) en ontving de voorzitter van het COC het beleidsplan LHBTi+ van de gemeente De Bilt.

Iedereen mag een keer mee in de auto.

Meer dan 100 schoolteams op Kerstzaalvoetbaltoernooi

Dat het Kerstzaalvoetbaltoernooi voor basisscholen in De Bilt voor de 50ste keer wordt gehouden is uniek. Maar even uniek is dat het aantal deelnemende schoolteams de 100 is gepasseerd. Maar liefst 108 teams nemen deel aan het toernooi in het H.F. Witte Dorps-huis in De Bilt

Het voetbaltoernooi wordt op 23, 24, 27 en 28 december gespeeld. De wedstrijden starten om 9.00 uur. De finaledag is op 28 december. De organisatoren van het toernooi, de buurtsportcoaches van Mens De Bilt, FC De Bilt en de Biltse Sportfederatie BSF, zijn uiterst tevreden

met het grote aantal deelnemers. Burgemeester Sjoerd Potters en wethouder Madeleine Bakker reiken op zaterdag 28 december de prijzen uit.

Freestyle

Op zaterdag 28 december rond 17.30 uur komt de Belgische freestyle voetballer Mehdi Amri een voetbalshow geven. Mehdi Amri is een groot straatvoetbaltalent, die op zijn 14e al zijn eerste wereldtitel pakte. Hij reist naar diverse landen voor het geven van zijn unieke shows en om deel te nemen aan internationale straatvoetbal-toernooien. Volgens de organisatie een echte aanrader.

G&CC De Biltse Duinen
en
Golfpark De Biltse Duinen
wensen u prettige feestdagen
en een prachtig golfjaar

Wij wensen iedereen
fijne feestdagen
en een sportief
en respectvol
2020!

wenst u goede
kerstdagen

Merellaan 2
3738 EE Maartensdijk
06-31786731
www.copierhovenier.nl

Wij wensen u
fijne
feestdagen
en een
voorspoedig
2020

Moving Maartensdijk 2020 in De Vierstee

door Walter Eijndhoven

Na het succes van de eerste Moving Maartensdijk (begin 2019 krijgt Moving Maartensdijk een vervolg. Op donderdag 2 en vrijdag 3 januari organiseert Stichting Vierstee 2.0 in samenwerking met Number EightT dit sportieve evenement voor jong en oud.

Moving Maartensdijk is een 2-daags evenement voor alle inwoners van Maartensdijk en omstreken. Vrijwel alle lokale sportclubs, verenigingen, stichtingen, fysiotherapeuten en andere vrijwilligers doen eraan mee. Zij geven met plezier tijdens het evenement actieve workshops, open lessen of andersoortige gezellige activiteiten waardoor Moving Maartensdijk 2020 een heel groot en bijzonder evenement gaat worden. Doel van Moving Maartensdijk is om gezamenlijk sportief en gezellig het nieuwe jaar te beginnen. Daarnaast kan iedere inwoner ervaren wat er allemaal op sportief en actief gebied in Maartensdijk wordt aangeboden, zowel voor jongeren als ouderen.

Aanbod

Een greep uit het enorme aanbod van activiteiten dat tijdens Moving Maartensdijk in de Vierstee aangeboden zal worden: klaverjassen, voetbal workshops, trainingen en voetbaltoernooi, judolessen, dansworkshops, peuter- en kleutergym, koersbal, korfbaltrainingen, oud-Hollandse spelletjes en sjoelen, pilatusworkshop, springkussens, badminton, tennis, scouting speurtocht, schaken en dammen, dromenvanger knutselen. Voor alle kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen zijn er dus meer dan voldoende leuke activiteiten.

Toernooien

Tijdens Moving Maartensdijk wor-

den er ook twee grote activiteiten georganiseerd. Op donderdagavond 2 januari is er een zaalvoetbaltoernooi voor jongeren en op vrijdagavond 3 januari is er een black light volleybaltoernooi. Voor beide toernooien moet via de website www.vierstee.nl in geschreven worden. Inschrijving is mogelijk op individuele basis en per team.

Op vrijdag 3 januari vanaf 20.30 uur wordt Moving Maartensdijk 2020 afgesloten met een gezellige nieuwjaarsborrel. DJ Ronald Valk zal de muziek verzorgen. Deelname is (tenzij anders aangeven) dankzij alle partners en ondersteuners van Stichting Vierstee 2.0 gratis. Een vrijwillige bijdrage ter dekking van de kosten wordt gewaardeerd.

Gelijkspel voor DOS

In de sporthal in Leek (nabij Groningen) wist DOS een meer dan verdiend punt weg te slepen uit de wedstrijd tegen OWK

Het was geen aantrekkelijke maar wel tot de aller-, allerlaatste seconde een voor 100% meeslepende wedstrijd.

Na enkele minuten was al duidelijk dat OWK veel lichamelijk contact zocht. Het arbitrale duo bezorgde zichzelf een moeilijke avond, door vanaf het eerste fluitsignaal onvoldoende op te treden. De thuisclub zocht steeds verder de grenzen van het toelaatbare op en ging hier ook geregeld overheen. Tot 7-7 ging het gelijk op qua score; het tweede deel van de eerste helft en het eerste deel van de tweede helft ging er bij DOS teveel mis en vergat de ploeg te korfballen.

Na een overtreding op Tim Nap, welke met een strafworp werd bestraft, ging de knop weer om. Een grote kracht van DOS is de veerkracht en het nooit opgeven; als team werd de 23-16 achterstand verkleind. Met veel mooie korfballende acties was bij 25-25 de stand alweer gelijk getrokken. De laatste minuten waren zenuwslopend. Bij 27-27 kreeg DOS drie seconden voor tijd nog een vrije bal. Helaas werd de vrije bal gemist en moest DOS genoegen nemen met een puntendeling. Zaterdag 11 januari wordt de competitie weer hervat. DOS ontvangt dan koploper Unitas om 19.20 uur in De Vierstee.

Beeld van een meeslepend gevecht.

Weer een SVM jeugdkampioen

Na SVM JO13-1 & SVM JO19-1 is ook SVM JO17-1 kampioen geworden. Met een sterke overwinning van 6-2 behaalde de JO17-1 zaterdag 14 december het kampioenschap voor dit seizoen. Een mooie afsluiting zo voor de kerstvakantie.

(Majorie Overvoorde)

KERST

Iedereen is welkom in de kerk

Het hele jaar wil de kerk van Sint Maarten geloof en leven vieren, van januari tot december wil de schaaftal aan de Nachtegaallaan gastvrij en hartelijk zijn naar iedereen die mee wil doen. Maar rond Kerstmis gaan de deuren nog extra open en is iedereen welkom in die mooie kerk in het hart van het dorp.

De deuren staan open op verschillende momenten:

KERSTAVOND 18.30 UUR

Kinderkerstspel i.s.m. Werkgroep Open Huisviering m.m.v. Familiekoor

KERSTAVOND 20.30 UUR

Kerstnachtviering, Leo Fijen, An Kolfschoten, Anton Sonderman, m.m.v. Maartenskoor

EERSTE KERSTDAG 10.30 UUR

Eucharistieviering, pastor Jozef Wissink, samenzang

TWEDE KERSTDAG 10.30 – 12.30 UUR:

Kerst-Inn in De Mantel

ZONDAG 29 DECEMBER 10.30 UUR

Oecumenische viering, werkgroep, samenzang

OUDJAARSAVOND 19.00 UUR

Gebedsviering, Leo Fijen, An Kolfschoten, Anton Sonderman

NIEUWJAARSDAG 10.30 UUR

Woord- en communieviering, Leo Fijen, samenzang

ZONDAG 5 JANUARI 10.30 UUR

Eucharistieviering, pastor Paul Vlaar, samenzang. Aansluitend Nieuwjaarsreceptie.

FC De Bilt weer gelijk

Tegen het gerenommeerde Argon uit Mijdrecht wist de ploeg van scheidend coach Alain Hijman niet verder te komen dan een gelijkspel.

Voor FC De Bilt is een punt tegen een uitstekende tegenstander zeker verdienstelijk, maar tegen Argon had FC De Bilt graag drie punten gepakt. Voor zichzelf en de ranglijst, maar ook voor de trainer die de afgelopen jaren prima werk heeft verzet.

Het publiek was nog bezig om zich te settelen op de mooie tribune van FC De Bilt toen de 1-0 al op het scorebord verscheen. De thuisclub schoot uit de startblokken en greep Argon gelijk bij de keel en dat resulteerde in een

prima doelpunt van spits Koen van Dijk. Daarna kregen de Argonauten wat meer grip op het spel en het was dan ook niet verwonderlijk dat Argon voor rust op 1-1 kwam.

Na rust, waarin de Biltse trainer zijn laatste aanwijzingen kon geven, kon het publiek genieten van een spannende twee helft. Beide ploegen kwamen diverse keren zeer gevaarlijk voor het vijandige doel, maar de keepers en de verdedigers waren in dit duel de aanvallers de baas.

Drie keer achter elkaar gelijk tegen topploegen; het is best goed, maar

Regen, regen en regen; weinig publiek en beelden. (foto Henk Willemsen)

het levert slechts drie punten op. Nu eerst winterstop en daarna o.l.v. de nieuwe coach, Koos van Tamelen, gewoon doorgaan en met wat meer geluk of minder pech een plaats in de middenmoot zien te bereiken.

Kerst vier je... ook in de kerk. We nodigen je van harte uit!

Op **22 december** om 17 uur Kinderkerstlichtjestocht rond de Dorpskerk.

Op **24 december** in de Oosterlichtkerk om 19 uur Kinderkerstfeest en om 22 uur Kerstnachtdienst; om 22 uur ook in de Dorpskerk Kerstnachtdienst.

Op **25 december** om 10 uur Kerstdienst in de Dorpskerk én in de Oosterlichtkerk.

Op **26 december** om 10 uur in de Dorpskerk Tweede Kerstdagdienst.

Salvodames winnen afgetekend

Het als tweede geplaatste team van Salvo kreeg zaterdag Gemini uit Hilversum op bezoek. Dit als vijfde geplaatste team kwam met stoute plannen naar Maartensdijk. Salvo liet zich echter niet van de wijs brengen en won met 4-0.

De dames begonnen veel te slap aan de wedstrijd en liepen een groot deel van de 1e set achter de tegenstander aan. Nadat gelegenheidscoach Femke Dijkstra een time out had genomen keerde het tij en werd deze set maar nipt met 25-23 gewonnen.

De 2e set was het Salvo dat het setverloop bepaalde. Alle aanvallers maakten vanaf het begin hun punten waardoor deze set relatief gemakkelijk werd gewonnen met 25-15. De 3e set leek in de beginfase op de 1e set. Weer kwamen de dames moeizaam op gang maar wisten het spel nu sneller naar hun hand te zetten. Mooie serviceseries en een paar middenbloks zorgden voor een ruime setwinst met 25-15.

Laatste

De laatste set was uitermate spannend. Gemini wilde absoluut een punt mee naar huis nemen en gooide alle schroom van zich af. Salvo kon niet in het ritme komen en liet zich vaak aftroeven door de tegenstander. Dat resulteerde zelfs in een 19-24 tussenstand. Toen kwam ineens het beste in het team naar boven met dank aan de moeilijke service van Lianne Dekker die Salvo weer langzaam deed komen tot 24-24. Daarna was het stuivertje wisselen tot 26-26. Met twee services van Daisy van Eck werd de set alsnog gewonnen met 28-26. Door dit resultaat blijven de dames stevig op de 2e plaats. Vrijdag 20 december speelt Salvo om 20.45 uur in De Vierstee tegen het als 11e geklasseerde Prima Donna uit Huizen.

Pernix een maatje te groot voor TZ

De openingstreffer van TZ in het thuisduel zaterdag tegen Pernix in Leiden was een kopie van het winnende doelpunt van de week ervoor: een variant op de vrije bal die Milenka Bruijntjes uiteindelijk afrondde. De rest van de eerste helft stonden er twee teams op het veld die aan elkaar gewaagd waren. Waar Pernix vaak het voortouw nam en een gat sloeg, wist TZ goed bij te blijven en werd er gerust met een 12-14 stand op het scorebord.

Ondanks de goede eerste helft

was er een omslag in het spel van TZ te zien in de tweede. Waar er eerst vaak een sterke organisatie te vinden was in de opbouw van de aanval, was deze moeilijk terug te vinden na de rust. Beide vakken hadden het aanvallend lastiger en wisten minder makkelijk te scoren, terwijl Pernix hun aanvalstempo juist op leek te schroeven. Hierdoor liepen zij uit en gooiden ze de wedstrijd in het slot. De eindstand was 24-31. De volgende wedstrijd van Tweemaal Zes zal gespeeld worden in het nieuwe jaar. (Sterre Thijs)

Kevin Ligtermoet verlengt bij SVM

door Henk van de Bunt

SVM uit Maartensdijk heeft voor het seizoen 2020 - 2021 het contract met hoofdtrainer Kevin Ligtermoet verlengd. Biltenaar Ligtermoet volgde in 2018 Kevin de Liefde op die dat jaar naar Saestum vertrok. Kevin Ligtermoet zelf speelde voordien als vleugelverdediger bij derde-divisionist Hercules in Utrecht.

Kevin Ligtermoet: 'Ik krijg bij SVM de ruimte en de tijd om mijn voetbalvisie over te brengen op de groep en te bouwen aan een stabiele toekomst voor het voetbal bij SVM. De samenwerking met de staf en spelers is goed en ik krijg op momenten dat het nodig is, de steun en hulp waar ik om vraag. Daar wil ik graag nog minimaal een jaar er aan vastknopen'.

Wout van Dronkelaar is Hoofd Technische Zaken bij de Maartensdijkse Voetbalvereniging: 'Kevin heeft bewezen de juiste man te zijn voor SVM op deze plek. Hij combineert voetbalvisie met duidelijkheid en plezier. We vertrouwen er op dat we met Kevin onze doelstellingen voor dit en volgend seizoen kunnen gaan realiseren'.

De selectie van SVM 1 staat achter trainer-coach Kevin Ligtermoet.

Laatste wedstrijd 2019 wordt verloren van Pernix (foto Wilma de Heer)

Wenst u gezegende kerstdagen en een voorspoedig 2020

Patrijslaan 13
3738 GC Maartensdijk
Centraal: 0346 - 28 17 11

PRAKTIJK Rosarium
Ervaring sinds 1995

Hester Visser
Reflexologe
Magnetiseuse • Medium

Gun jezelf rust.
06 - 14 37 30 10
hester@praktijkrosarium.nl
www.praktijkrosarium.nl

CDA De Bilt: ook in 2020 Dichtbij!
www.cdadebilt.nl

Ginkel
De specialist in landbouw- en tuinmachines van Midden-Nederland

Goede kerstlagen en een voorspoedig 2020

Dorpsweg 47b | 3738 CA Maartensdijk | 0346-212602
www.lmbvanginkel.nl

R.V.K. TRANSPORT B.V.
Kerkwijk 42
3615 BG Westerbeek
TEL: 06 23 64 88 84
E-mail: info@rvktransport.nl
www.vankeulen.trucks.nl

Reijmen, Trudy en hun medewerkers wensen u fijne kerstdagen en een voorspoedig 2020 toe

De Hongerwinter van '44 - '45

door Bernard Schut

Er was geen eten, geen warmte, geen licht en het was koud, bitter koud die laatste winter van de oorlog, die al meer dan vier jaar duurde, de Hongerwinter.

Het zuiden van Nederland was in 1944 door de geallieerden bevrijd, maar de bevrijding vanuit het zuiden stakte bij de grote rivieren. En zo werd Nederland ten noorden van de grote rivieren nog steeds bezet door de Duitsers. In september '44 lanceerden de geallieerden een groot offensief bij Arnhem, *Market Garden*. Met het oog daarop kregen de Nederlandse Spoorwegen uit Londen, waar de Nederlandse regering naar toe was gevlucht, de opdracht om het vervoer te staken. Maar *Market Garden* mislukte compleet, de Duitsers waren woedend en namen wraak, de toevoer uit de noordelijke provincies achter de IJssel werd geblokkeerd. En dat betekende geen aanvoer van voedsel. Toevoer van kolen uit de Limburgse mijnen was natuurlijk eveneens onmogelijk. En het vroom de gehele maand januari dat het kraakte. Rantsoenen, gaarkeukens, suikerbieten, bloembollen, voor wie geld had de zwarte markt, het kon de nood niet lenigen. In januari 1945 stierven daardoor aan de honger in Nederland meer dan 20 000 mensen.

Honger in De Bilt

Natuurlijk was de ellende groter in de grote steden dan op het omringende platteland; waar je nog wel aan hout kon komen, boeren soms bereid waren om waardevolle spullen (lakens bijvoorbeeld) te ruilen voor voedsel, en je zelf nog iets kon oogsten in je eigen tuin. Maar ook in onze gemeente heerste de honger en werden hongertochten ondernomen naar het boerenland achter de IJssel. Ook uit De Bilt werden kinderen in veiligheid gebracht in de noordelijke provincies om aan de honger te ontsnappen. Ook in De Bilt bestond een netwerk van gaarkeukens. Of er suikerbieten tulpenbollen gegeten zijn? Ik vermoed van wel, in ieder geval wel aardappelschillen. Vrouwen die voor de Duitsers in ruil voor de schillen aardappels geschild hadden, werden na de oorlog veroordeeld voor collaboratie en vastgezet in Fort De Bilt.

Ooggetuigen vertellen

Er bestaan diverse verslagen van ooggetuigen. Zeer uitvoerig is het dagboek van mevr. Van Bodegraven, dat verspreid over veel afleveringen in De Biltse Grift is afgedrukt. Al in juni 1941 klaagt ze over de prijs van het voedsel. *De boter kost 2,60 gulden per kilo.* (Ik zal in het vervolg proberen steeds de vergelijking met een pond/kilo boter te maken). Februari 1942: *Van alles is er niets. (...) Als je geen voorraad in huis hebt is het honger en kou lijden. Vreselijk soms wordt je er moedeloos van.* En dan zitten we pas in februari 1942! September 1942: *Vandaag hebben Pa en Jan de boerenkool, bruine en witte bonen van het land gehaald, voordat een ander het doet, want*

worden, op fietsen zonder banden en lopende met kar of kruiwagen. Er zijn mensen die lopen van Den Haag of Rotterdam naar Friesland en Drenthe enz. Afstanden van dagen en gaan dan onderdak vragen bij boeren, burgers of evacuatiebureaus. (...) er is letterlijk niets meer te koop, alleen nog ruilhandel bestaat er. Bij de bakkers worden bontmantels, zilveren lepelstijlen, gouden ringen, wat maar waarde heeft aangeboden voor brood.

Op 6 maart lijkt het ergste leed dan geleden: *Vandaag hebben we het brood en de boter uit Zweden ontvangen. Bij verschillende kruideniers was het verkrijgbaar. Het kostte niets. Het waren schitterende ouderwetse witte broden en over heerlijke margarine. Zo gauw toen*

alles hangt van ruil en diefstal aan elkaar. Juni 1944: *boter 35 gulden per pond.* 14 september: *Op heden is er geen boter, geen kaas, geen peulvruchten enzovoort, enzovoort. Aardappels schaars. (...) Vlees is er al in geen 14 dagen te koop. Vis zie je helemaal niet.* 26 december: *Gelukkig hebben wij nog hout om te stoken en nog wat te eten, al is het mondjesmaat en verschrikkelijk veel geld kost het.* Een pond boter kost inmiddels 60 gulden, 1 kilo suiker 28 gulden. Waarbij je je moet bedenken dat voor een correcte vergelijking met onze tijd je de getallen tenminste met 6 moet vermenvuldigen (1 gulden 1944 is 6.37 euro 2018). Op 26 januari 1945: *Duizenden mensen overal vandaan gaan er op uit om eten machtig te*

het binnen was hebben we meteen 2 sneden brood met boter opgegeten. Het smaakte als het heerlijkste gebak ...

De hierboven genoemde prijzen worden bevestigd door aantekeningen van Jan de Groot: boter kostte in november '44 -uiteraard clandestien- 40 gulden per pond, suiker 35 gulden per kilo. Uiteindelijk heeft de familie Van Bodegraven die een kantoorboekhandel bezat en dus nog iets te ruilen had, de oorlog betrekkelijk goed doorstaan. Anderen hebben veel meer ellende gekend. Bijvoorbeeld de in de hongerwinter achttienjarige scholier Bob Janssen. Hij was september 44 ondergedoken bij zijn moeder in de Overboslaan om aan de Arbeitseinsatz te ontkomen. Alle mannen van

18-45 jaar moesten naar Duitsland of doken onder. Januari 45 overleed zijn moeder. En toen werd zijn situatie heel slecht. Overdag kon hij de straat niet op. Hoe wist hij te overleven? *Ik kwam toen om aan eten te komen in contact met een zwarthandelaar, een half-criminele figuur, waarmee ik meubels uit het huis ruilde tegen eten: een tafel met zes stoelen voor een zak aardappelen. Geleidelijk werd het huis leger. Wanneer het donker was kon ik het bos hierachter in, om hout te sprokelen, ook om strikken te zetten. Ik heb nooit wat gevangen. Wel heb ik een keer een konijn uit een strik van een ander gehaald. Op het laatste plukte je brandnetels en kookte er soep van om nog iets te eten te hebben. Zo heb ik het einde van de oorlog gehaald. Ik heb enorme honger geleden.*

Ton de Wit uit de Burg. de Withstraat De Bilt besteedde die winter zijn tijd meer aan de voedselvoorziening dan aan school; zijn schoolrapport 44-45 is niet ingevuld, en niet alleen omdat de school gevorderd was. *Met zijn helblonde haren zag hij er uit als het prototype van een Ariër; misschien dat het hem daarom makkelijker lukte om binnen te komen in het hotel aan De Holle Bilt en hotel Poll waar Duitsers gelegerd waren. Waar mogelijk stal hij voedsel. Aardappels bij hotel Poll. En bij de bakker op de hoek van de straat bemachtigde hij van die linnen meelzakken met restjes, waar zijn moeder dan weer beukenoot of tamme-kastanje koekjes van bakte. Ze pofte de nootjes in de oven van het fornuis, maalde ze in de koffiemolen en bakte ze dan met een restje meel. Een traktatie! Van de zakken kon ze kleren maken.* Ook dat laatste is kenmerkend.

Hongertochten

Over de hongertochten in de hongerwinter herinnert Margreet Barkmeijer zich: *Mijn vader ging op zijn fiets met massieve banden op weg naar Gelderland en ik geloof ook naar Friesland, om eten te kopen. Zulke 'hongertochten' werden door veel mensen gemaakt. Het is haast niet voor te stellen; zulke tochten terwijl hij zelf zo'n honger had. In het begin nam hij van huis wat koffie en thee mee, aangezien hij bij een kantoor werkte dat handelde in deze producten. De boeren ruilden dit graag tegen aardappelen. Toen dat ook opdraakte nam hij mijn moeders gouden horloge mee om te ruilen. Het was haar huwelijks-geschenk. Mijn moeder en vader kochten ook ergens bloembollen en*

suikerbieten. Die bloembollen werden gebakken in een beetje raapolie of gekookt, maar daar werden we misselijk van. De suikerbieten werden ook gekookt en daar maakten we stroop en een soort pulp van. We gingen zelfs bij mensen bedelen om pulp. 's Avonds bij een oliepitje zaten we soms rond de tafel te zingen ...

Wat mevr. Barkmeijer schrijft is goed om je te realiseren: het waren al sterk ondervoede mensen die de hongertochten ondernamen! Hetzelfde geldt ook voor de in dit verband niet vermelde verzetsdaden, bijvoorbeeld de mislukte en vaak aangehaalde aanslag op de spoorlijn van 8 november, het waren ondervoede mannen of jongens die dergelijke waagstukken ondernamen.

Een gedetailleerd en beeldend ooggetuigenverslag van een dergelijke hongertocht vanuit De Bilt is te vinden bij de historicus Herman von der Dunk: *Op de oude straatweg naar Amersfoort bewoog een ononderbroken stoet door de koude schemerige wintermorgen die het aanzien had van een oud-testamentische tocht naar het land Kanaän door Rembrandt geëist: alle leeftijden, oud en jong, van moedertjes tot jongens nauwelijks half opgeschoten, velen in rafelige kleren, versleten jassen, kapotte dassen, paardendekens, rare hoofddeksels, petten, mutsen van velerlei vorm, klompen, schoenen met gaten, vreemde laarsjes of lappen en kartonnen zolen om de voeten gewikkeld, duwend achter fietsen, bakfietsen en handkarren met lege tassen, sommigen vanuit Rotterdam al twee of drie dagen onderweg. Allen gingen in oostelijke richting de opkomende winterzon tegemoet die bij Amersfoort langzaam door de rozige mist brak. Daarnaast fietsers op houten banden of gewoon op de nood, kortom: Holland in nood en op pad.*

De lange weg naar Apeldoorn, eerst door polderland tot voorbij Voorhouten en dan eindeloos door dennenbossen, was toen aanzienlijk langer dan vandaag en dan kwam nog het open IJssellandschap en de brug bij Deventer.

Met dit perspectief op een betere toekomst achter de horizon -dat was waar men het mee moest doen- eindigt dit verhaal over de barre winter van 44-45. Overigens duurde het nog tot in '52 voordat het laatste product (koffie) van de bon was, d.w.z. vrij verkrijgbaar. De woningnood echter is in feite nooit meer verdwenen.

Bronnen:

- De Biltse Grift jrg. 2012-2015; 2017
- Bernard Schut. Bilthoven en De Bilt tijdens de Tweede Wereldoorlog (2015); tijdens de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog (2018)

Peuteropvang in de Bosbergschool

Sinds de opening van Peuteropvang Kabouterbos begin 2019 zijn kinderen van 2-4 jaar oud, uit Hollandse Rading en omgeving, van harte welkom bij de Bosbergschool.

De peuteropvang is ontstaan door een uitbreiding van de intensieve samenwerking tussen kinderopvangorganisatie Eigen&Wijzer en de Bosbergschool. Eigen&Wijzer verzorgde al de buitenschoolse opvang. De peuteropvang bevindt zich in het schoolgebouw en heeft opvangtijden conform het continuïrooster van de school. Na een jaar mag gezegd worden dat de peuteropvang een succes is. Kinderen die de peuterop-

Lekker knijen bij de peuteropvang.

vang hebben bezocht, hebben zich met veel plezier spelenderwijs ontwikkeld en stromen voorbereid door naar het basisonderwijs.

Winterfeest aan de Henrica van Erpweg

Zondagmiddag 15 december organiseerden buurtbewoners een winterfeest op het grasveld naast de Henrica van Erpweg in De Bilt. Het winterfeest werd een groot succes. Ruim 60 bewoners uit de buurt kwamen naar het grasveld en genoten van glühwein, warme chocolademelk, kerststol en andere lekkernijen. Kinderen konden popcorn bakken en marshmallows roosteren bij een vuurtje.

Het winterfeest op het grasveld is de start van een periode waarin de buurtbewoners zich gaan inzetten om de samenhang in de buurt nog verder te versterken. Het grasveld speelt hierin een grote rol.

(Judith Boezewinkel)

Ruim 60 buurtbewoners genieten van het winterfeest.

Scheidingsspreekuur

Elke twee weken op dinsdagochtend, in de oneven weken is er het scheidingsspreekuur georganiseerd door CJG De Bilt. Vragen op het gebied van scheiding kunnen op het spreekuur worden gesteld, eventueel anoniem. Het spreekuur is van 10.00-12.00 uur bij de WVT (Talinglaan 10, Bilt-hoven), en is kosteloos.

Klaverjassen bij SVM

Op vrijdag 20 december wordt er geklaverjast in de kantine van SVM aan de Dierenriem in Maartensdijk. De aanvang is om 20.00 uur en meedoen kost 3,50 euro. Er is ook een loterij, voor € 0,25 per stuk zijn er loten te koop. Voor aanmelden: tel. 0346 212366 of 06 51832063.

Repair café Hollandsche Rading

Zaterdag 21 december is er Repair Café in het dorps huis van Hollandsche Rading. Van 10 uur tot 14 uur is iedereen die iets te repareren heeft welkom. De dienst is gratis, maar een vrijwillige bijdrage om de gemaakte kosten te dekken, wordt niet afge-wezen.

Decembermelodieën in OLV-kerk

Het Nederlands Brandweerorkest en de Bilt-hovense koren With Pleasure Vrouwenkoor en Harry's Inspiration brengen op 22 december en muzikale middag met meeslepende decembermelodieën tijdens hun gezamenlijk kerstconcert. Aanvang 16.00 uur in de OLV kerk aan de Gregoriuslaan te Bilt-hoven. De toegang is gratis, maar een vrije gift wordt zeer op prijs gesteld.

Oecumenische Kerstviering

Op Tweede Kerstdag, donderdag 26 december, is er om 10.30 uur een oecumenische viering in de kerk van Onze Lieve Vrouw, Gregoriuslaan 8 in Bilt-hoven. Voor-gangers zijn pastor Annelies van den Boogaard en ds. Kooze Vos-Butijn. De muziek is in handen van Jan Meurs (orgel en piano). De collecte is bestemd voor SOS Kinderdorpen. Na afloop van de viering is er gelegenheid elkaar te ontmoeten bij een kopje koffie of thee.

Kerstbal en Oliebol Tennis-toernooi

De inschrijving voor de 34ste editie van het K&O tennistoernooi

van Sportcentrum Kees aan de Kees Boekelaan 3 in Bilt-hoven is geopend. Het toernooi start op tweede Kerstdag, 26 december tot en met 31 december. Het senio-rentoernooi is voor herendubbels, damesdubbels en gemengddubbels. Er is tevens een kind-en-ouder toernooi en jeugdtoernooi voor kinderen van 12 t/m 15 jaar.

VBW-Winterdag

Vrijdag 3 januari is de Vakantie Bijbel Week (VBW)-Winterdag in Westbroek. Kinderen van groep 1 t/m 8 van de basisschool zijn dan vanaf 9.45 uur welkom om te zingen, luisteren, spelen en knutselen over het thema 'Schatrijk' in het Dorps huis, Pr. Christinastraat 2 te Westbroek. Vooraf aanmelden is fijn via vbwwestbroek.weebly.com. Daar vind je ook meer informatie over het programma.

Biltsch Meertje Borrel

Op zondag 5 januari, tussen 15.30 uur en 17.00 uur is wordt de Nieuwjaarsborrel van de Stichting Vrienden van het oude Bilt-sche Meertje gehouden. Het glas wordt geheven op een gelukkig (en groen) 2020. Aanmelden kan via de website www.vriendenoudebiltschemeertje.nl

Winnaar krijgt Quilt

Maandag 2 december is aan Grietje Rutgers de memorie-dieren-quilt aangeboden die zij gewonnen heeft met de loterij. De quilt is gemaakt door de quilting bee groep van mode atelier Bettina uit de Bilt.

De opbrengst van 222,50 euro gaat naar kinderboerderij 'de Schaapskooi' in Bilt-hoven. Zij gaan het geld gebruiken voor het nieuwe plukdoolhof. De quilting bee groep komt maandelijks bij elkaar op de 2e zaterdagochtend van de maand. Het is een gezellige ochtend waar gepatched, maar ook gebreid, gehaakt en geborduurd wordt. Heb je zin om ook een keer mee te doen? Neem dan contact op met Bettina Brouwer (tel. 030 7371266 of 06 14989820).

Grietje Rutgers ontvangt de quilt en Dos Schaafsma van de Kinderboerderij De Schaapskooi de cheque.

Kerstconcert in de Oosterlichtkerk

Zaterdagavond was er in de Oosterlichtkerk een Kerstconcert van de Biltse muziekschool. Twee kinderkoren maakten indruk door hun zangprestaties en presentatie. (Frans Poot)

De beste wensen van onze bezorgers

Ook dit jaar kunt u onze bezorgers weer aan de deur verwachten met een persoonlijke kerst-/nieuwjaarsgreet. Voor u dé gelegenheid om uw waardering voor hun tomeloze inzet kenbaar te maken. Het is een tijd-rovende bezigheid om met de kaartjes langs de deur te gaan. Het kan zijn dat u daardoor de krant iets later ontvangt dan gebruikelijk. Deze week verschijnt de laatste Vierklank van dit jaar. Het eerste nummer van 2020 wordt op donderdag 2 januari bezorgd.

De Vierklank

DE LAATSTE KERST VAN DE OORLOG

Heeft u nog foto's?

Voorjaar 2020 besteedt Online Museum De Bilt uitgebreid aandacht aan de laatste oorlogsmaanden en de bevrijding van 75 jaar geleden. Het betreft gebeurtenissen in Bilthoven, De Bilt, Groenekan, Hollandsche Rading, Maartensdijk en Westbroek. We werken samen met de Historische Kring d'Oude School, de Historische Vereniging Maartensdijk en het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen.

Doet u ook mee?

Heeft u een verhaal, foto of een andere herinnering aan die periode? Laat het ons weten via info@onlinemuseumdebilt.nl of bel: **030 2205872**. Zit u een dezer dagen bij de kerstboom, kijk dan eens op www.onlinemuseumdebilt.nl. En als u wilt kunt u zich aanmelden voor de gratis nieuwsbrief via info@onlinemuseumdebilt.nl

(foto's Noord-Hollands Archief)

**ONLINEMUSEUM
DEBILT.NL**

***Online Museum De Bilt
wenst u fijne feestdagen
en een gezond 2020 in vrijheid***

Kerstmis 2019

Vrede

Sinds Suzanne werkloos was geworden kon ze het thuis bijna niet meer uithouden. Bijna dagelijks had ze gedonder met haar vader. Hij verweet haar dat ze lui was, avonds te laat thuiskwam en teveel geld uitgaf dat ze zelf niet verdiende maar van de bijstand kwam. Suzanne was twee jaar bij een omroepvereniging regie-assistente geweest. Ze had in een boekbinderij gewerkt en was twee maanden ingevallen als verkoopster in een groot warenhuis. Buiten haar schuld had ze nu geen baan en was van de bijstandsuitkering afhankelijk.

Op een dag in november kwam ze Daan tegen in de stad. Ze had hem leren kennen in de periode als regie-assistente. Hij was cameraman bij dezelfde omroep: 'Hoi Suzanne', zei Daan: 'Hoe is het met jou?'. 'Slecht, dank je. Geen baan, voortdurend ruzie met mijn vader en geen vertrouwen in de mensheid'. 'Zo, dat is niet mis. Misschien heb ik voor een maand weleens baantje voor je'. 'Echt waar?'. 'We hebben op kerstavond een uitzending en daarvoor gaan we een documentaire maken in Israël. Gisteren heeft Lucy, onze vasteregie-assistente, een ongeluk gehad. Deze kan voorlopig niet werken en nu zitten we ineens zonder regie-assistente'. Suzanne vroeg: 'Wie is de regisseur?'. 'Willem Slootweg. Ken je hem?'. Daan vroeg: 'Ken je het kerstverhaal?'. 'Zo'n beetje, net als iedereen van mijn generatie. Ik vind het vrij ongeloofwaardig, vooral die geschiedenis van: 'de onbevleete ontvangenis'. En Jezus als Vredesvorst ervaar ik als een moeilijk begrip. Tot besluit van hun ontmoeting zei Daan: 'ik regel voor jou een gesprek met Willem. Kom morgenmiddag langs en dan zien we wel weer verder'. Suzanne voelde zich enigszins gespannen toen zij op weg was naar de omroep voor een gesprek met Willem. Deze herkende Suzanne direct en naarmate het gesprek vorderde ontstond er een klik.

Een week later vertrokken ze met zijn vieren vanaf Schiphol. Willem Slootweg, de regisseur, Daan, de

cameraman, geluidsvrouw Karinen Suzanne als regie-assistente. Aangekomen in Jeruzalem legde Willem uit wat de bedoeling was. We verzamelen materiaal om een documentaire te maken met als thema 'Vrede' en gebruiken daarvoor het historische kerstverhaal. Veel jonge mensen kennen dit verhaal niet. Ze hebben wel iets gehoord over de geboorte van Jezus, ruim 2000 jaar geleden. Ook wel dat Jezus, de 'Vredesvorst' wordt genoemd. Hoe de vork echt in de steel zit weten ze niet. De werkwijze voor deze documentaire is: Via persoonlijke interviews en het houden van een discussieavond te komen tot materiaal om 'Vrede' inhoud en vorm te geven.

Toen ze met zijn vieren op een terras zaten vroeg Suzanne: 'Geloven jullie dat verhaal over de geboorte van Jezus?'. Om van Jezus als Vredesvorst maar te zwijgen. Van vrede zie ik nog altijd weinig terug in de Nederlandse samenleving. Laat staan wereldwijd. Suzanne voelde dat de anderen geen zin hadden in een diepzinnig gesprek en liet het verder rusten. De andere dag gingen ze aan de slag en via het bestaande netwerk van Willem werd er een discussieavond belegd. Mensen met een verschillende historische, culturele en religieuze achtergrond zouden het gesprek aangaan over 'Vrede' in relatie tot het oeroude kerstverhaal. De discussie stond onder leiding van een panel, dat bestond uit Joden, Palestijnen en Christenen met het 'Leidmotiv'. Hoe geven deze mensen 'Vrede' in hun dagelijkse leven gestalte? Is er vrede in Israël mogelijk? De discussie verliep in eerste instantie moeizaam. Aanvankelijk was deze gericht op verdediging van eigen standpunten en niet op respect en gelijkwaardigheid. Naarmate de avond vorderde ontstond er meer begrip voor elkaar en werd de sfeer open. Iedereen was heter mee eens dat de vrede in Israël, gezien de grote verschillen in de diverse politieke stromingen, mijlenver weg is. Een gedeeld standpunt was dat het defensiebudget een te groot aandeel nam van het nationale inkomen. Dit alles ten koste van beperkte

ontwikkeling in het onderwijs en gezondheidszorg. Hier werden keer op keer bezuinigingen doorgevoerd. Een heet hangijzer! Is het zinvol zoveel geld te besteden aan defensie in een slepende oorlog met veel slachtoffers? De teneur van de discussie was voornamelijk machteloosheid. Af en toe flikkerde de hoop als een kaarsenvlammetje op door de bereidheid om elkaar serieus te nemen en doorteluisteren naar elkaar, ondanks de grote visiesverschillen t.a.v. het thema 'Vrede'. De discussie kreeg af en toe een meer persoonlijk karakter. Twee deelnemers vertelden dat zij beiden een zoon hadden verloren in deze strijd tussen Joden en Palestijnen. Dit persoonlijke verlies had diepe sporen achtergelaten in hun dagelijks leven en voor verwarring gezorgd. Is deze oorlog te rechtvaardigen?!

Zowel uit de individuele interviews en de discussieavond kwam naar voren dat vrede bij jezelf begint. Bevorder ik als Jood, Palestijn en Christen de vrede in mijn persoonlijke leven, gezin, familie, werk, vrienden? Zet ik stappen om verschillen te accepteren en op zoek te gaan naar gemeenschappelijkheden? Durf ik/wij het aan om nieuwe omgangssituaties te scheppen, voorbij onze heilige huisjes? Bijvoorbeeld het openen van disco's voor alle jongeren, ongeacht hun afkomst en religieuze opvattingen. Ook zou je kunnen denken aan sportverenigingen en gezamenlijk muziek maken.

Een Joodse vrouw zei: 'Ik juich dit zeer toe maar de werkelijkheid tot realisatie van deze vormgeving ligt nog ver weg. Het vraagt om geduld en lange adem. Daar zijn we niet zo sterk in want zelfs het gesloten kerstbestand om elkaar niet te beschieten tijdens kerst en nieuwjaar wordt tot nu toe geschonden. Ik heb de hoop nog niet verloren. Mijn kinderen spelen met onze Palestijnse buurkinderen ondanks dat mijn man dit verboden heeft. Het is mijn persoonlijke keuze en verantwoordelijkheid om op deze manier vrede te bevorderen. Ik ben het vechten moe en wil vrede voor mijzelf, mijn kinderen en voor heel Israël. Het zal

nog generaties duren maar de vrede zal overwinnen'.

Door het panel werd op het einde van deze avond een voorlopige, voorzichtige conclusie getrokken. Deze avond had de ogen van de deelnemers geopend in de zin van: De strijd van Israël is geen 'vervan mijn bed show' maar vraagt om een persoonlijke stellingname en deze uit te dragen ten dienste van vrede voor iedereen die in Israël woont. Al het gehoorde werd vastgelegd en zou in Nederland tot 'Vredesdocumentaire' omgezet worden. Willem was tevreden over het functioneren van het team en vond dat iedereen haar/zijn taak goed had uitgevoerd.

Terug in Nederland dacht Suzanne nog vaak aan Israël terug hoe de mensen daar met het thema 'Vrede' worstelden. Al die verhalen hadden Suzanne tot nadenken gestemd waarbij ze zich telkens afvroeg: 'Hoe is het met mijn vrede gesteld? Mijn verhouding tot mijn vader is bepaald geen schoolvoorbeeld hoe vrede eruit moet zien'.

Medio december werd Suzanne door Willem Slootweg gebeld. De documentaire was klaar. Of ik zin had deze met zijn vieren te bekijken. De eindredactie van de omroep had de documentaire als informatief en eigentijds gekwalificeerd. Afhankelijk van de hoogte van de kijkcijfers op 24 december wilde de redactie van de omroep een vervolgoedpracht in overweging nemen. Met elkaar keken ze naar de documentaire. Na afloop raakten ze met elkaar in gesprek over 'Vrede', hetgeen dat in Israël niet was gelukt. Je voelde de persoonlijke betrokkenheid op elkaar die het taakniveau oversteeg. In dit gesprek bleek het voor iedereen hoe moeilijk het is om vrede uit te dragen, geen oordeel te hebben en je open te durven stellen voor zaken die je vreemd zijn. Je toewenden naar de ander en niet afwenden. Grensverleggend durven zijn. Er werd echt naar elkaar geluisterd in een open sfeer. Ieder durfde z'n kwetsbaarheid te laten zien. Hoe anders was de communicatiestijl naar elkaar

in Israël geweest, een wereld van verschil. Dit samen zijn had vertrouwen gegeven om 24 december de documentaire met nieuwe ogen te bekijken.

24 december, Suzanne, haar moeder en broer Mark hadden gezegd dat zij naar de documentaire gingen kijken. Haar vader had geen enkel reactie gegeven. 20.30 DeT.V. werd aangezet. Tot verbazing van Suzanne kwam haar vader de woonkamer binnen. Met zijn vieren keken ze naar de vredesdocumentaire. Na de uitzending was het stil in de kamer. Je voelde dat de documentaire een gevoelige snaar had aangeraakt. Pa verbrak als eerste de stilte en zei: 'Suzanne, ik ben trots op jou dat jij je steen hebt bijgedragen om deze documentaire tot stand te laten komen. Ik schaam me dat ik jou zo vaak negatief heb beoordeeld. Ik heb je onvoldoende gezien met jouw talenten'. Suzanne was even van slag maar erg blij met de woorden van haar vader. Ze hernam zich en zei: 'Pa, ik was ook niet altijd vredelievend naar jou. Laten we proberen elkaars eigen- en eigenaardigheid te accepteren. Een begin van vrede begint bij jezelf. Deze is als een ster aan een donkere hemel'.

Van Willem Slootweg hoorde Suzanne dat de documentaire hoge kijkcijfers had gescoord en dat er waarschijnlijk een vervolgoedpracht uit zou rollen. Als het zover komt word jij, op projectbasis, opnieuw regie-assistente. Wie weet zit er in de toekomst nog meer in. Suzanne kon haar geluk niet op en was in de wolken. Het spook van een bijstandsuitkering was verdwenen. De vrede, hoopen vertrouwen hadden een andere vulling gekregen dan tweemaal geleden. Een nieuwe tijd was voor Suzanne aangebroken en ze had er zin in.

Ik wens u allen een vredelievende kerst toe. Een "licht" 2020 met vrede in- en met jezelf, je directe leefomgeving, de natuur, de aarde en de wereld.

Riet Weijers

Bijzondere avond voor SVM Futsal

door Kees Diepeveen

Vrijdag 6 december was een speciale avond voor SVM Futsal. De zaalvoetbalvereniging van SVM uit Maartensdijk mocht KNVB-ambassadeur Sipke Teijema welkom heten in De Vierstee.

Het georganiseerde amateurvoetbal bestaat 130 jaar en dit jubileum wordt gevierd met een landelijke ode aan het amateurshirt. De KNVB heeft een uniek voetbalshirt ontwikkeld waarvan elke vereniging in Nederland een exemplaar krijgt. Met dit bijzondere voetbalshirt kwam KNVB-ambassadeur Sipke Teijema naar Maartensdijk. Het patroon van het shirt bestaat uit een samenspel van vormen en vlakverdelingen die ook zijn terug te vinden op de shirts van alle Nederlandse amateurverenigingen.

Ereplaats

Maar de KNVB wil ook een shirt van de vereniging zelf ontvangen. Wedstrijdsecretaris Edmond Harte wisselde met gepaste trots het ver-

enigingstenu van SVM Futsal uit met de KNVB-ambassadeur. De achtergrond van deze uitruil is dat SVM een uniek shirt rijker is en dat alle shirts van de bijna 3000 verenigingen uit het Nederlandse amateurvoetbal een ereplaats krijgen op de KNVB Campus in Zeist, het centrale punt van voetballend Nederland.

Sportiviteit

Het shirtje ruilen met de KNVB-ambassadeur was voor Edmond Harte aanleiding om wat meer over de vereniging te vertellen. 'Iedereen is van harte welkom bij ons. Uiteraard staat sportiviteit voorop. Daar hebben we het altijd over met nieuwe leden. Zaalvoetbal is in onze visie puur plezier. Dat geldt zowel voor recreatiespe-

lers als voor mensen die competitie spelen. We kijken serieus naar het gedrag van spelers en speelsters. Aan het eind van het seizoen beoordelen we welk team zich het sportiefst heeft gedragen en doen dat evenzo met individuele spelers. Zij worden hiervoor beloond met een prijs'.

Jeugdcompetitie

De KNVB wil graag een jeugdzaalvoetbalcompetitie opzetten. Aan alle verenigingen is gevraagd om jeugdteams hiervoor aan te melden. Edmond Harte: 'De KNVB denkt dat de ontwikkeling van de jeugdspelers hierdoor sneller gaat. Twee jeugdteams van SVM willen wel mee doen maar een competitie is nog niet opgezet. Er hebben zich nog niet voldoende teams uit de regio aangemeld. We hopen dat daar snel verandering in komt. De teams die zich wel hebben gemeld liggen te veel verspreid in het land waardoor een competitie nog niet aantrekkelijk is'.

Bij de recreatiespelers zijn opvallend veel oud-Maartensdijkers te vinden. Edmond Harte: 'Veel spelers die vroeger bij SVM speelden wonen nu buiten het dorp maar vinden het leuk om met de bekenden van vroeger gezellig een balletje te trappen. En natuurlijk om na training of wedstrijd met elkaar nog even na te praten aan de bar'. Elke donderdagavond is sporthal De Vierstee in Maartensdijk het domein van de recreatieve zaalvoetbalteams van SVM Futsal. Op vrijdagavond zijn het de twee competitie spelende damesteams. Aanmelden met teams is ook mogelijk. Voor nadere info zie www.svmfutsal.nl

Edmond Harte (l) van SVM Futsal met het bijzondere shirt van de KNVB en ambassadeur KNVB Sipke Teijema met het shirt van SVM Futsal.

SVM ruim langs ASV65

Zonder de nog van een blessure herstellende Roy Wijman scoorden de Maartensdijkers in de wedstrijd tegen ASV65 uit Ankeveen na ampel 10 seconden al de 1-0 door een prima goal van Frank van Brenk. De gastheren gingen op jacht naar meer doelpunten maar hielden de voorwaartsen van de bezoekers even niet in het snotje en binnen een kwartier stond de 1-1 op het scorebord.

SVM had al snel het antwoord klaar. Enkele minuten later was het Chester Kemp, die het net liet bollen. Nick Engel zorgde voor de 3-1 en ook Mike de Kok en Jordi van der Lee pikten hun doelpunt mee. Even werd ASV 65 nog gevaarlijk, maar SVM-goalie Max Koetze hield gewoon zijn doel schoon.

Een ongewijzigd SVM had in de tweede helft maar een opdracht: doelpunten scoren. Onder soms barre weersomstandigheden (de wedstrijd werd zelfs even stilgelegd) verhoogden Mike de Kok

Onder soms barre weersomstandigheden pakten voor ASV65 zaterdag om 15.00 uur donkere wolken zich samen boven het veld van het stukken betere SVM.

(met 3), Jordi van der Lee (met 2), Stijn Orsel (met 2) en Mike Boshuis (met 1) de stand naar 13-1. Het moegestreden ASV 65 was blij dat de wedstrijd was afgelopen. SVM staat nu bovenaan in de 4e klas, maar concurrenten Elinkwijk en EDO hebben minder wedstrijden

gespeeld. Voor de Maartensdijks trots is, na een redelijk succesvolle eerste competitiehelft, de winterstop begonnen. Zaterdag 25 januari 2020 hervatten de Maartensdijkers de competitie met een uitwedstrijd tegen SV De Vecht in Loenen aan de Vecht.

Onnodig verlies voor Nova

Nova 1 staat samen met Noviomagum onderaan. Beide ploegen hadden nog geen punten behaald. Een belangrijke wedstrijd dus om los te komen van de laatste plek.

In het eerste waren een twee 'nieuwe gezichten; eerstejaars senior Hilde Groenewold maakte zijn basisdebuut. Ook speelster uit het tweede, Esther van Kempen, startte in de basis. Beide spelers speelden een belangrijke scorende rol.

Nova begon slap aan de wedstrijd en kwam al gauw 5-0 achter. Trainer Pascal Frank maakte goed gebruik van een time-out en schudde Nova wakker, waarna Nova begon met scoren, maar Noviomagum gaf zich niet zomaar gewonnen. Met een paar knappe afstandsschoten ging Noviomagum met een kleine voorsprong de rust in: 14-12.

Novabegon scherp aan de tweede helft. Het mooie samenspel zorgde ervoor dat de stand op 19-18 kwam te staan, maar toen stokte de scores van Nova bijna een kwartiers lang. Noviomagum maakte hier handig gebruik van. Uiteindelijk eindigde de wedstrijd met 28-23 in het voordeel van Noviomagum.

Voor nu staat er voorlopig even niets op het programma. De selectie traint nog één week door en heeft daarna rust. In het nieuwe jaar wordt de competitie op 11 januari hervat met thuiswedstrijden van Nova 2 om 15.00 uur tegen Antilopen 2 en om 16.30 uur van Nova 1 tegen Antilopen 1.

(Romée van den Brink)

Een moment uit de wedstrijd tegen Noviomagum.

Cafetaria Peet trakteert SVM JO15

Team JO15-1 speelt eerste klasse en is geëindigd in de middenmoot. JO15-1 is een leuk en gezellig team en bestaat uit dertien jongens en twee meisjes. Kevin van Dronkelaar verzorgt de trainingen en de leiding is in handen van Marjan Gaasenbeek. Vlak voor het ingaan van de winterstop werden zij getrakteerd op een frietje en een snack door hun teamsponsor Cafetaria Peet in Maartensdijk.

(Hans Nauta)

Team JO15-1 van SVM kijkt tevreden terug op de eerste helft van het voetbalseizoen.

Voedselbosje bij Julianaschool feestelijk in gebruik genomen

door Guus Geebel

Onder luid tromgeroffel knipte Syb woensdag 11 december een lint door waarmee het voedselbosje op het schoolplein van de Julianaschool in Bilthoven in bijzijn van kinderburgemeester Carmen officieel werd geopend. Het voedselbosje kreeg bij deze opening de naam: Julianabosje.

Het concept voor een voedselbosje op het schoolplein komt voort uit de groeiende vraag naar voedselbossen. IVN Natuureducatie legt in Nederland 200 van zulke mini-bosjes aan. Het Julianabosje is onderdeel van een pilot waarin IVN samenwerkt met voedselbosexpert Xavier San Giorgi. Schooldirecteur Ella Prins was meteen enthousiast over het project en meldde de school aan als pilotlocatie. ‘Dit is een prachtige plek voor onze leerlingen om ze kennis te laten maken met hoe voedsel tot stand komt.

amfitheater waar de kinderen les kunnen krijgen. Voor de theateropstelling zijn de tegels gebruikt die lagen op de plek waar nu planten, struiken en bomen geplant zijn door IVN, Xavier en leerlingen van de groepen 5. Medewerking was er ook van de kinderopvang, de Centrumkerk, ondernemers, bewoners van de Koperwiek en lokale serviceclubs. Het Julianabosje is ongeveer 200 vierkante meter groot. Het wordt gevuld met meer dan dertig verschillende soorten bomen, struiken, kruiden en klimmers. Van ker-

senboom tot bramenstruik en van citroenmelisse tot colakruid. Het Julianabosje wordt nog door openslaande deuren met het schoolgebouw verbonden.

Spannend

Kinderen krijgen straks kooklessen in de buitenkeuken, midden in het Julianabosje. Bij het ontwerp is rekening gehouden met de verschillende groepen op school. Het ene deel is geschikt voor de onderbouw, de andere kant is voor de bovenbouw. Het amfitheater kan door de hele school gebruikt worden. Kinderen leren zo waar voedsel vandaan komt en dat het ook anders kan dan bij landbouwbedrijven. ‘Straks staat op een groot deel van het schoolplein een spannend voedselbosje vol heerlijke bessen, eetbare kruiden en zoet fruit. Van tegelwoestijn naar eetbaar schoolplein’, aldus Vivian van Deel, projectleider bij IVN. Het voedselbosje is gebaseerd op het concept van de Tiny Forests. Daarin worden bomen en struiken op een oppervlakte van 200 vierkante meter heel dicht op elkaar geplant. In het Julianabosje staan de bomen en struiken minder dicht op elkaar zodat ze goed vrucht kunnen dragen en toegankelijk blijven om te plukken. Verschil

In afwachting van de officiële ingebruikname van het Julianabosje.

Hoe het groeit, hoe het smaakt en hoe het er in het echt uit ziet.’ Bij de opening dankt zij de leerlingen en alle mensen die het mogelijk hebben gemaakt deze mooie leerwerkplek te creëren. Dat deden ze onder meer door mee te praten over het vormgeven. Zij noemt Daan, Vivian en Xavier die een belangrijke rol bij de totstandkoming hebben gehad, maar ook de mensen die het uitvoeringswerk hebben verricht, de vaders en moeders, de sponsors die aan het financiële gedeelte hebben bijgedragen en Manon van de Tuinmarkt die ook bijdraagt aan het onderhoud.

Amfitheater

Onderdeel van het ontwerp is een buitenlokaal in de vorm van een

Syb (links) staat met een schaar klaar om onder tromgeroffel het lint door te knippen.

is ook dat in een Tiny Forest alleen inheemse bomen en struiken staan. In het Julianabosje staan ook soorten die van oorsprong niet in Nederland voorkomen.

IVN

IVN Natuureducatie is een landelijke non-profit organisatie die zich inzet voor een groen, gezond en duurzaam Nederland. ‘Dit doen we door de natuur in de harten van mensen te brengen. We laten jong en oud actief ervaren hoe leuk, leerzaam, gezond en belangrijk natuur is.’ De 130 professionals, 25.000 leden en 170 vrijwilligersafdelingen organiseren natuuractiviteiten, cursussen en campagnes. De vier kernthema’s waarop IVN focust zijn: Kind & natuur, Natuur in de buurt, Natuur & recreatie en Natuur & gezondheid.

Het buitenlokaal waar lessen gegeven gaan worden.

Kinderburgemeester Carmen met een aantal mensen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van het voedselbosje.

Kerst bij Beerschoten in De Bilt

Landgoed Beerschoten is als vanouds met de ‘levende kerststal’ geheel in kerstfeer, waar met het hele gezin van genoten kan worden. De kerststal is op beide kerstdagen open van 11.00 tot 16.00 uur. Ook dit jaar zijn er weer allerlei activiteiten vanaf 12.00 uur, zoals een speurtocht, broodjes bakken en de groenkoets rijdt. Er wordt glühwein en chocolademelk geschonken. Er zijn poffertjes en het koor Castellum Singers uit Houten zingt kerstliederen. Op beide dagen is er om 14.00 uur een wandelexcursie over de landgoederen Beerschoten en Houdringe. Locatie: Paviljoen Beerschoten, De Holle Bilt 6, De Bilt.

De levende kerststal bij Beerschoten.

Winterwandeling

Het Woord en Daad comité Soest e.o. organiseert op zaterdag 28 december een winterwandeling.

Er is ook dit jaar een mooie route in de bossen op de grens van Lage Vuursche en Bilthoven uitgezet. Het is een wandeling van ongeveer vijf kilometer met een muzikale stop en een stop met winterse lekkernijen. Gewoon-tegetrouw is de laatste helft van de route met kaarsjes verlicht. Na afloop van de wandeling kunt u zich warmen aan een kom dampende erwtensoep. De kinderen kunnen gezellig meewandelen; voor hen zijn er heerlijke pannenkoeken.

U bent welkom vanaf 15.15 uur bij fam. Van Wiggen op het terrein van Houthandel J. van der Krol, Maartensdijkseweg 10 in Bilthoven. De start van de wandeling is daar om 16.00 uur. Aanmelden kan via website www.woordendaadsoest.nl of telefonisch bij Gert-Jan Bluemink (06 27364470). De netto opbrengst van deze activiteit is bestemd voor het werkgelegenheidsproject van Woord en Daad ‘Sterk voor werk’ in Ethiopië.

advertentie

Dorpsbistro 0346 - 218821

“Wat schaft de pot?”

Woe. 18-12	Jachtschotel met aardappel, rode kool en appelcompôte	wo / vr € 12,50
Do. 19-12	Gebakken kabeljauw met kreeftenjus	za - zo € 14,00
Vr. 20-12	Tortilla met kaas en wintergroenten	
Za. 21-12		
Zo. 22-12		

Woe. 25-12		
Do. 26-12		
Vr. 27-12		
Za. 28-12		
Zo. 29-12		

Woe. 01-01	Gebakken eendenborstfilet met sinaasappelsaus	wo / vr € 12,50
Do. 02-01	Bouillabaise (Zuid-Franse visschotel)	za - zo € 14,00
Vr. 03-01	Ragout van wilde paddestoelen	
Za. 04-01		
Zo. 05-01		

Iedereen hele fijne feestdagen!!

www.naastdeburen.nl
Groenekanseweg 168, Groenekan